MAYIS'86/15

200 TL (KDV Dahil)

GÜN

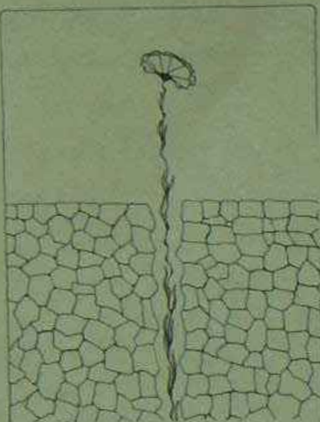
Siyasi Haber ve Yorum Dergisi

DEMOKRASİ MÜCADELESİ VE SHP

ABD Terörizmi ve Bahaneler Politikası

MEKTUPLAR

TEK'de keyfi uygulamalar...

Bizler 1984 yılı Eylül ayında sınavla vasıfsız işçi olarak TEK (Türkiye Elektrik Kurumu) bünyesine girdik. Sınavı kazanan 55 kişiden 30'u belediye sınırları dışındaki yerlere gönderildi (Silivri, Çatalca, Kumburgaz, Büyükçekmece ve şile).

Şubat başından itibaren 817.50 lira ile işe başladık. Sendikaya üye olduktan sonra 830 lira olarak belirlenen taban ücret verilmeye başlandı. Ancak, bizimle sınavı kazanıp, İstanbul Merkezi içinde kalan arkadaşlarımız ise 1 Mart 1983 ile 29 Şubat 1985 tarihleri arasında yürürlükte bulunan toplu iş sözleşmesi gereği grup ücreti olan 1600 liralık ücrete yükseldiler. Bu toplu sözleşme gereği yükseliş belediye sınırları dışında bulunan bizlere uygulanmadı. Sendika şubesine gittiğimizde ise, "Ortamın hali malum, elimizden pek bir şey gelmez" lafları ile karşılaştık. Bu keyfi uygulamanın sorumlusu kimlerdir? İşveren işbaşı varakamıza yazdığı 97'ci maddeyi uygulamayacaksa süs olsundiye mi yazdı? Aynı durum Trakya Körfez Bölgesi'nde çalışan arkadaşlarımıza da uygulanıyor. Bizim mağduriyetimize son verilmesi için 97'nci maddenin tümümüze uygulanmasını istiyoruz.

Silivri, Çatalca, Kumburgaz, Büyükçekmece ve Şile TEK işçileri

BASİSEN delegeleri kimseye destek vaadetmemiştir

Derginizin Nisan 86/14 sayısında Ömer İnce imzası ile yayınlanan "Türk-İş'e Sahip Çıkmak" adlı yazıda, Türk-İş yönetimine aday olan Türk Metal Sendikası Başkanı Sayın Mustafa Özbek'in BASİSEN delegelerinden destek gördüğü dile getirilmiştir. Ayrıca yazıda BASİSEN'in Türk-İş'in sağ kanadında yer aldığı imajını yaratabilecek bir biçimde söz konusu olduğu gözlenmektedir.

Yanlış istihbarat ya da derginiz ile BASİSEN arasında bir iletişim kopukluğundan kaynaklandığına inandığımız yukarıdaki belirlemelerin gerçekle ilgisi yoktur. Basisen ilke olarak Türk-İş ve Türk sendikacılığı içerisinde politik kısır döngülerden olabildiğince uzak kalmayı yeğlemektedir. Ancak, söz gelimi YANKI dergisinin 17-23 Şubat 1986 tarihli ve 777 sayısında yer alan demecinde Genel Başkan Metin Tiryakioğlu, "Sendikacılık olgusunun temelinde sosyal demokrat düşünce yatar" diyerek BASİSEN'in bakış açısını açıkça ortaya koymuştur. Ne var ki, sosyal demokratlığın "Ben sosyal demokratım" denilerek elde edilen bir paye değil ve fakat eylemlerle kanıtlanması gereken bir onur olduğu inancını taşıyoruz.

Delege arkadaşlarımızın BASİSEN bünyesinde herhangi bir karar alınmaksızın destek vaad ettikleri yolundaki düşüncelerin inandırıcı olmadığının, olamayacağının kanıtıdır. Bu ve benzeri yanlışlıklara neden olan iletişim kopukluğunun karşılıklı çabalarla giderileceğine olan inancımı bir • kez daha ifade etmek isterim.
Saygılarımla...

Muzaffer Yazıcı
BANKA SİGORTA İŞÇİLERİ SENDİKASI BASİSEN

GÜN
Siyasi Haber ve Yorum Dergisi
AYLIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

İçinde bulunduğumuz ayın bir özelliği olsa gerek, GÜN'ün bu sayısında politik yazıların belirgin bir ağırlığı var. Bu yıl, 1 Mayıs'ın işçi bayramı olarak kutlanması sorunu, kamuoyunda yeniden tartışma konusu oldu. İçinde bulunduğumuz şu günlerin dikkat merkezinde, 1 Mayıs bulunuyor...

SHP'nin Büyük Kongresi, ayın son günlerine doğru gündemimizi dolduracak bir başka konu. SHP bu kongreden, nasıl bir hükümetalternatifi olacağı sorusuna, olumlu ya da olumsuz, bir yanıt getirerek çıkacak. İşkence yarası üstüne başlattığımız yayını bu sayıda da sürdürüyoruz. Politik gerçekleri açıklama konusundaki tutumumuz, izlediğiniz kararlılıkla sürecektir. GÜN'ün aylık bir periyoda sahip olması, kimi güncel olayları vakit geçirmeksizin izlemesini kuşkusuz engelliyor. Sözgelişi ABD'nin Libya üstünde denediği zorbalık, GÜN sayfalarında gecikmeyle değerlendiriliyor. Ne var ki bu açığı her zaman GÜN'e özgü yorumlar getirerek kapatmaya çalıştığımızı ve asıl önemli olanın da bu olduğunu okuyucularımızın yakından bildiğine inanıyoruz...

GÜN'ün son aylarda düzenli bir ivmeile kaydettiği gelişmeden sözetmeden geçemeyeceğiz. Çünkü bu gelişmenin nedeni, işçi ve emekçi yığınların, sizlerin politik duyarlığı ve GÜN'ün bu duyarlığa karşılık verme çabasıdır. GÜN'ü yaşatan güç, binlerce okuyucusunun ellerindedir.

Aydınlık, güzel günler için, dostluk ve sevgiyle...

NOT: ABD'nin Libya halkına saldırısını kapak konusu yaparken, farklı bir yaklaşım getirmek istedik. Kapaktaki fotoğraf, 6. Filo askerlerinin, topraklarımızdan kovulmadan önce gemilerinden karaya çıkışını gösteriyor. Asker ve polis kordonualtında, suratlarına "istenmeyen adam"lığın tedirginliği var. -Kaynak: Ant dergisi, 18 Şubat 1969.

DEMOKRASİ MÜCADELESİ VE SHP

ÜLKEMİZ koşullarında insanlar kendilerine dayatılan çerçeveler içinde düşünmeye ve istemeye zorlanıyorlar. Bunun için dizi dizi yasaklar kondu. Bir yandan da yoğun bir demagojik propaganda örgütleniyor. İnsanların düşüncelerini ve eylemlerini kendiliklerinden ve "özgür" olarak bu çerçeveler içine hapsetmeleri sağlanmaya çalışılıyor.
Böylece amaçlananın dar bir çevrenin çıkarlarının korunması ve bunların sürekliliği olduğu ortada. Altı yılın pratiği gösteriyor ki, dayatılan çerçevede, "her şey bir avuç holdingin zenginliği için"dir. İşbirlikçi tekelci azınlığın ve bunların dış ortaklarının çıkarlarını ve egemenliğini korumak, politik gücü kullanmada ana amaçtır.
Yine görülmektedir ki, dayatılan çerçeve içinde çoğunluğun haklarını korumak, halkın çıkarlarını geliştirmek çok güçtür. Bunun için öncelikle dayatılan çerçeveleri aşmak gerekiyor. Bu, antidemokrasinin yenilmesi ve gelişkin bir demokrasinin kazanılması olacaktır.
Demokrasinin kazanılması sorunu işbirlikçi tekelci azınlık dışında kalan geniş toplumsal kesimlerin sorunu olarak ortaya çıkıyor. Bu durum, politik güçler düzeyinde de sözkonusudur. Politik rejim karşısında bugün, birleşik bir hareket haline gelmemiş olsa da, sol güçlerden başlayarak SHP ve DSP'yi, RP'yi, DYP'yi içeren geniş bir muhalefet oluşmuştur.
Bununla birlikte, demokrasinin kazanılması için sol güçlerle sosyal demokratların belirleyici rol oynayacağı, oynaması gerektiği de açıktır.
Politik rejimin ve ANAP'ın kitle desteğinin daralma eğilimine girdiği bir süreç yaşanıyor. Sorunlarının çözülmediğini, tersine daha da ağırlaştığını gören kitlelerin günümüz koşullarında SHP'yi desteklemeye yöneldikleri görülüyor. Demokrasiye ve daha iyi yaşam koşullarına kavuşma özlemine dayanan bu destek, sosyal demokratlara sorumluluklar da yüklüyor.
SHP, bu ay sonunda kongresini yapacak. Kongre SHP'yi destekleyen ve izleyen emekçi kitlelerin önüne, uğrunda mücadele edilecek hedefleri açık ve somut olarak koymak durumunda. Kongre, merkezden tabana tüm parti örgütlerinin bu hedefler uğrunda mücadeleyi yükseltmelerinde bir kaldıraç işlevi görmelidir. Bunların başarılması ise programatik düzeyde temel konulardaki bulanıklıkların aşılması, temel tercihlerin yapılması ile olanaklıdır.
Bunlardan birincisi, sosyal demokrasinin tekellere karşı alması gereken konuma ilişkindir. Sosyal demokrasi tekellerle halkın çıkarlarını uzlaştırma hayalciliğine devam etmeyi ve çıkmaz sokaklara dalmayı mı tercih edecektir? Yoksa emekçilerin, tekellerin dışında kalan tüm toplumsal kesimlerin hak ve çıkarları yolunda, kalkınma ve demokrasi için tekellere karşı ortak mücadelesi mi savunulacaktır? Başka bir deyişle, "gerçekçi ve uzlaşmaya dayanan politika" tekelleri de içerecek midir, yoksa bu politika tekellerin egemenliğine karşı ulusun ezici çoğunluğunun birleşik mücadelesini örmeyi mi amaçlayacaktır?
İkincisi, gezegenimiz ABD emperyalizminin tırmandırdığı nükleer silahlanmanın ve bunun sonucu doğabilecek bir nükleer yıkım tehdidinin kabusunu yaşıyor. ABD barış ve silahsızlanma düşüncesi ve programlarının karşısına gerginliği artırma ve savaş ocaklarını körükleme politikası ile çıkıyor. Nükleer savaş kışkırtıcılığı ve maceracı politika NATO içindeki diğer ülkelere de dayatılıyor. Gerek ülkemizdeki ABD üsleri ve nükleer silah yığınakları, gerekse parlamentonun dahi bilgisinde olmayan gizli protokollerle yüklü ikili anlaşmalar dikkate alındığında, sosyal demokrasi, nükleer savaşın ilk hedeflerinden biri olmayı "ulusal çıkarlar"ın gereği saymaya devam mı edecektir, yoksa barış ve ulusal bağımsızlık ideallerinin aktif savunuculuğunu mu üstlenecektir?
Hem kalıcı bir demokratikleşmeye ulaşmanın, hem ekonomik kalkınma ve sosyal adaleti gerçekleştirmenin, hem de ulusal çıkarları ve bağımsızlığı korumanın yolu bu iki konuda her türlü bulanıklığı ortadan kaldırmaktan, emperyalizme ve tekellere karşı ilkesel bir konum tercihi yapılmasından geçiyor.
Bu ilkesel konum tercihini yapmaktan geri durmanın kitlelerin aktif gücüne dayanmayı terk etmekle, hükümet olup iktidar olmamayı kabul etmekle, giderek kitle hareketine karşı tavır almakla, "sızma" edebiyatıyla parti içinde tasfiyeci yöntemleri kullanmaya başlamakla sonuçlanması kaçınılmazdır. Bu, sosyal demokrasinin aynı tuzağa yeniden düşmesi olmaz mı?
Dayatılan çerçevelerle, yani antidemokratik özellikleriyle, politik rejim ile işbirlikçi tekelci azınlık dışında kalan ve ulusun ezici çoğunluğunu oluşturan toplumsal kesimlerin çıkarları arasındaki uyuşmazlık günümüzün **nesnel** gerçeğini oluşturuyor.
Barış, demokrasi, ekonomik kalkınma, sosyal adalet ve özgürlük yolunda ilerlemek için, **öncelikle** bu uyuşmazlığın ortadan kaldırılması gerekiyor.

SHP, Görevler, Sorumluluklar, Beklentiler

Her parti için geçerli olan ölçü, SHP için de geçerlidir, yani bir partinin kuracağını iddia ettiği düzenin modelini, her şeyden önce kendi yaşamında ortaya koyacağı düşünülürse, SHP kongreleri, partiyi tanıma açısından önemli ipuçları vermektedir.

MURAT A. GÜNER

SHP KONGRESİ, ilçe ve il kongrelerinin tamamlanmasıyla birlikte bu ayın sonunda yapılacak. Kongreler ülkemizin ilerici, demokrat kamuoyu tarafından yakından ve ilgiyle izlenmektedir. Bu yakın ilginin iki nedeni vardır: Birincisi, kamuoyu yoklamalarına göre SHP, seçmenlerin yüzde 40'dan fazlasının desteğine sahiptir, dolayısıyla gelecek seçimlerin en güçlü iktidar adayı olarak görülmektedir. Parlamentodaki bu tek demokrat partinin kurultayından birliğini, yapısını ve niteliğini güçlendirerek çıkması, iç çekişmelerle zaafa uğratılmaması, ülkemizdeki demokrasi mücadelesi açısından önem taşımaktadır. İkinci olarak, her parti için geçerli olan ölçü, SHP için de geçerlidir, yani bir partinin kuracağını iddia ettiği düzenin modelini, her şeyden önce kendi yaşamında ortaya koyacağı düşünülürse, SHP kongreleri, partiyi tanıma açısından önemli ipuçları vermektedir. Dolayısıyla kamuoyunun ilgisi yerindedir ve gereklidir.

İşte SHP kurultayı, böyle bir ilgiyle birlikte, 1) Günün siyasal görevler sorununu, 2) SHP dışındaki demokratların SHP'ye yönelik görüşlerini, eleştirilerini ve beklentilerini, 3) SHP'nin görevleri ve sorumlulukları karşısındaki tutumunu ve kendi dışındaki sola bakış açısını yeniden ve canlı bir biçimde gündeme getirmiştir.

GÜNÜN GÖREVİ

Bugün ülkemizde demokrasi mücadelesinin temel sorunu, siyasal özgürlükleri, ulusal bağımsızlığı ve insanların yaşama koşullarını düzeltmeyi hedef alan bir değişim ve onarım programı zemininde, **demokratik toplumsal muhalefetin örgütlenmesi sorunuдur**. Kendisine demokrat adını yakıştıran her siyasal hareket, bu görev karşısındaki niyeti, çabası, tutumu ve eylemleriyle kimliğini belli edecektir. Böyle bir niyet ve çaba göstermeyen, bu yönde eylemi olmayan, bu görevi küçümseyip gözardı eden siyasal örgütler ve hareketler kadar, bu görevi kavrayamamış, böyle bir siyasal perspektiften yoksun örgütler ve hareketler de, hem demokrasi mücadelesine, hem de kendilerine zarar vereceklerdir. Bunlar kendilerine ne adı yakıştırırsa yakıştırsınlar, ne kadar güzel programlar yayınlarlarsa yayınlasınlar, eylem sözden ve yazıdan daha inandırıcı olduğu için, siyasal başarısızlığa uğrayacaklardır. Çünkü başarı, günün görevini yerine getirmeye bağlıdır.

Bir partinin niteliğini yalnızca programı ve tüzüğü, aldığı kararları değil, eylemi de belirler. Kitle eylemlerini örgütlemeyen ya da örgütleyemeyen bir partinin siyasal bir güç olarak görülmesi zordur. Daha açıkçası, geçmişte sosyal demokratlar için yaşanan olgu yine gündeme gelecektir: Hükümet olunacak ama, iktidara yaklaşılamayacaktır.

Günün görevini kavramak ve eylemlerini en geniş kitlelere dayamak, bu iki işi birarada yürütebilmek, iktidarı ele geçirmek için yola çıkan partilerin siyasal çalışma temelidir.

Bu ölçüler, hiç kuşkusuz hükümet olmaya aday SHP için de geçerlidir. Çeşitli yalpalanmalarla birlikte, izlediği demokrat çizgiye, inançlara, iyi niyetlere ve kitlelerde uyandırdığı umutlara karşın, SHP'nin siyasal çalışmasını net bir perspektife ve kitle eylemlerine oturttuğunu söylemek olanaksızdır. SHP çalışmalarını, daha çok zaten kökeni ve gücü nedeniyle dezavantajlı olduğu parlamentoya hapsetmektedir. Orada da "geleneksel" muhalefet yöntemlerini tek yol olarak görmektedir. Kendisine asıl gücünü verecek parlamento dışı çalışmalar, tümüyle gözardı edilmiştir. Oysa ki, ilk seçimlere kadar parlamentodan bir hükümet değişikliği beklemek olası değildir. Ama kitleleri kazanarak, demokratik toplumsal muhalefetin örgütlenmesi sorununu günün görevi olarak görerek ve geniş bir demokrasiden yana aktif, tutarlı bir politika izleyerek, "fiili iktidar" olmak ve bu gücü parlamentoya etkin, sonuç alıcı biçimde yansıtmak mümkündür. Parlamento için çalışmayı önemsememek ya da özellikle SHP'li kimi milletvekillerinin çabalarını küçümsemek yanlışına düşülmemelidir. Ancak bütün çabaları "politika memurluğu" diye tanımlanabilecek bir konuma indirgeyen nesnel koşulları belirtmek de zorunlu olmaktadır. Çünkü, kimi olumlu ve ses getiren çıkışların ötesinde, pekçok kez görüldüğü gibi ANAP tarafından dile getirilen, mevcut durumu daha da katmerleştirme istekleri, ANAP'ın çizdiği çerçevede gündeme alınmakta, konuşulmakta ve kabul edilmektedir. Oylamalara katılmanın ötesinde, kimi zaman bu bile yapılmamaktadır, kitlelerden alınan güçle yürütülen bir mücadele olmaması da işi "memurluk" düzeyine indirmektedir.

PARTİ İÇİ ÇATIŞMALAR MI EYLEME ENGEL OLUYOR, YOKSA ÇATIŞMALAR EYLEM YAPAMAMANIN SONUCU MU?

Kongrelerin ortaya koyduğu bir SHP gerçeği de, örgüt içindeki

hizipler ve bu çatışmaların oluşturduğu örgütsel zayıflıktır.

Hizipler bilindiği gibi, parti içi özel çıkar güden gruplaşmalardır. İşçi sınıfı partilerinde genellikle ideolojik-politik temelleri olan bu gruplaşmalar, sosyal demokratlarda çoğunlukla kişisel temellere dayanır. Milletvekilliği, belediyeler... hep bu çıkarların aracıdırlar. Partinin kazanımlarına bu gözlükle bakılır. Bunun doğal sonucu da, parti yönetiminde söz sahibi olmak için verilen mücadele ve kullanılan yöntemlerdir. Sosyal demokrat partilerde hizipçi, parti kendisine yarar sağladığı sürece partilidir. Hizipler için parti içi demokrasi yalnızca bir sözdür. Parti yapısı yalnızca kendi arkasındaysa varolmalıdır. Bu anlayışlar, kolaylıkla görülebildiği gibi politik ortamı da zehirleyen, politik ve ideolojik ortama ilkesizliği, fikirsizliği, dedikoduya dayanan çalışmayı, kariyerizmi, bencilliği, bölgeciliği, mezhepçiliği... şırınga eden sonucu da birlikte getirir. Hizipler karşı hiziplerini yaratır. Sonuç olarak parti grupların ve hiziplerin toplamından oluşan bir örgüte dönüşür.

Siyasal perspektifin netleşmediği, kitle eylemlerinden uzak kalınmaya çalışıldığı koşullar hiziplerin en güçlü oldukları dönemlerdir. Bugün SHP'nin içinde bulunduğu durum da budur. Sosyal demokrat partilerin yapıları gereği içlerinde "kanatlar"ı barındırması, bunun parti içi demokrasinin kanıtı olarak kabul edilmesi de bunu "anlaşılır" kılmaktadır.

Başta söylenen bir sözün yinelenmesi gerekiyor: Her parti, kuracağını öne sürdüğü düzeni önce kendi içinde yaşatır. Basına yansıdığı kadarıyla bile, SHP için kuracağını düşündüğü düzen için olumlu bir noktada olmadığını söylemek abartma olmayacaktır.

Modelini olumsuz biçimde içinde yaşatan, tekellerin TÜSİAD örgütlenmesine "iç barış" gezisi yapmayı zorunlu sayan, Anayasa karşısında parti içi hesaplarla ikircikli davranan, kitle eylemlerine yanaşmayan ve tüm bunlara karşın, nesnel olarak da kitlelerde şu ya da bu biçimde umut özelliğini güçlendiren SHP için, bu kongre önemli bir şanstır. Kongresinde güncel görevlerini tanımlayabilir ve kitlelere dayanan eylem programını çıkarabilirse, şansını iyi biçimde değerlendirmiş olacaktır. ●

MECLİS'TEN NOTLAR

GÜRBÜZ BARAN

Ülke Satan Milliyetçiler...

BİR YANDA emir komuta düzeni içerisinde kurulmuş bir partinin,MDP'nin kendisini açık eksiltmeye çıkartması ve kapanın elinde kalması, bununla birlikte 12 Eylül ideolojisini açık savunma görevini ANAP'ın devralması, öte yanda toplumun her kesiminde tartışılan,değiştirilmesi talep edilen Anayasa konusunda Cumhurbaşkanı Evren'in, "savunan sadece ben kaldım" diyerek, bu konudaki tartışmalara açıklık getirmesi, geçtiğimiz ayın öne çıkan konuları oldu. ABD'nin Libya'ya silahlı saldırısı ve Türk hükümetinin saldırgan ülkeye destek veren resmi açıklaması ise, doğal olarak bütün olayların önüne geçti.

Öne çıkan bu gelişmeler nedeniyle kamuoyuna pek yansıyamayan, satır aralarında kaybolan bir konu var ki, o da "milliyetçi muhafazakar" olmakla övünen iktidarın "ülke topraklarını satılığa çıkarması" ndaki direnç hareketidir.

Tapu yasası ile köy yasasında değişiklik yaparak, yabancıların mütekabiliyet koşulu aranmaksızın, Türkiye'den gayrımenkul satın alabilmelerine olanak sağlayan yasa, Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesi üzerine yeniden TBMM'ye getirildi ve iptal edilen yasa, küçük kelime oyunlarıyla aynen kabul edildi.

Bir yasa Anayasa'ya aykırı bulunarak iptal edilebilir, iktidar iptal gereçesine uyarak bu yasayı yeniden gündeme getirebilir. Bu doğal karşılanabilir. Ancak sözkonusu bu yasa yeniden getirilirken, iptal gerekçesine uyulmadığı (mütekabiliyet koşulu getirilmediği) öne sürülerek, hem TBMM'nin iradesi başbakan tarafından ipotek altına alındı, hem Anayasa Mahkemesi'nin kararı ciddiye alınmayarak, üst mahkeme baskı altına alındı.

Tasarı daha TBMM Genel kuruluna gelmeden, hatta plan-bütçe komisyonunda görüşülmeye başlanmadan, Başbakan Turgut Özal Suudi Arabistan'da Krala ve diğer Suudi yetkililerine "yasanın kısa süre sonra çıkmış olacağı ve toprak satışının yapılacağı" garantisini ilan ederek, kendisini hem TBMM'nin hem Anayasa Mahkemesi'nin yerine koyma cüretini gösterdi.

TBMM plan-bütçe komisyonunda ve Genel Kurulda ANAP yetkililerinin yasayı savunurken dile getirdikleri görüşler, ülke topraklarını satışa çıkarma histerisinin hangi boyutlara ulaştığını çok açık sergiledi.

ANAP İstanbul Milletvekili Orhan Ergüder'in Komisyondaki konuşmasına kulak verelim. Ergüder aynen şöyle diyor:

"Bizim, ANAP hükümetinin ekonomik politikası bellidir. Gelsin paralar, gelsin dolarlar. Bu ülkenin, bu milletin dövize ihtiyacı var. Buna engel olmayalım. Araptan korkmayalım, arap kim oluyor..."

Hükümet adına görüş açıklayan Kültür ve Turizm Bakanı Mükerrem Taşçıoğlu'nun iptal kararı veren Anayasa Mahkemesi ile ilgili sözleri ise, tam bir hukuk ve demokrasi düşmanlığını sergiliyor. Bakın ne diyor bakan:

"Bu yasayı Anayasa Mahkemesi 7'ye 4 oyla veto etmiştir. Karşı oy sahibi o 4 kıymetli üyenin görüşlerinde çok önemli noktalar var. Bunu nasıl hiçe sayarsınız. Bu görüşü de dikkate almak durumundasınız..."

Bir bakan hiç çekinmeden yüksek mahkeme kararında karara damgasını vuran çoğunluğun değil, muhalefet şerhi sahibinin görüşünü esas alabiliyor.

Diğer iktidar yetkilileri gibi, hukuk kurallarını istediği zaman istediği şekilde, işine geldiği gibi yorumlayan bakana sormak isterdik: TBMM'ye gelen yüze yakın idam dosyasını el kaldırarak onaylarken, mahkemenin verdiği bu kararlarda muhalefet şerhlerini, bir gün olsun aklına getirdiniz mi? Üstelik o dosyalar ki insan yaşamı ile ilgilidir...

SHP Genel Başkan Yardımcısı
Tevfik Çavdar

"Sendikalar harekete geçmek zorundadırlar..."

AAFLI, çalışma alanındaki gelişmekte olan sendikal hareketleri Amerikan sendikacılık anlayışının güdümüne sokmak için kullanılan ve tüm parasal desteğini ABD'den alan bir kurumdur. AAFLI gelişmekte olan ülkelerdeki işçi sınıflarına karşı ABD'nin Rambo'sudur... Bu açıdan Türkiye'deki sendikal mücadelenin AAFLI ile ortak hiçbir yanı olmadığı kanısındayım... Örneğin bazı Amerikan yetkilileri bu tür kuruluşların CIA'nın paravan örgütü olduğunu da söyleyebilmektedirler.

1986 yılının Türkiyesi Türk-İş'in genel kurulunun yapılacağı ve DİSK'in yargılandığı yıl olarak sendikal hareket açısından öne çıkıyor. Sosyal Demokrat Halkçı Parti (SHP) Genel Başkan Yardımcısı Tevfik Çavdar'la, ağırlıkla bu noktalarda olmak üzere, SHP kurultayı öncesinde SHP içi tartışmayı nasıl değerlendirdiği ve SHP işçi komisyonları üzerine konuştuk. Ankara temsilcimiz Cemil Turan ve arkadaşımız Sabahattin Şen'in yaptığı görüşmeyi sunuyoruz.

GÜN: Sayın Çavdar, işçi sınıfının sendikal hareketinin demokrasi mücadelesinde kuşkusuz birincil önemde yeri var.Sendikaların, Sendikacıların ve işçilerin bu mücadelede etkin yer almaları için ne yapmaları gerekli?

Çavdar: Sendikal hareket çoğulcu demokrasinin ayrılmaz bir parçasıdır. Sendikaların örgütleriyle siyasal karar üretme sürecine katılmaları demokrasinin çoğulcu yanını pekiştiren bir öğe olarak karşımıza çıkıyor. Ne yazık ki 1982 Anayasası ve onu bütünleyen yasalarla Türk demokrasisi, yalnız seçim mekanizması üzerine oturtulan siyasi partilerin dışında kalan grup ve kurumların katılamadığı bir eylem türü olarak tanımlanmıştır. Bunu aşmak için mevcut yasaların değişmesini beklemek bence hayalle uğraşmak olur. Türkiye'de faaliyette bulunan sendikalar kendilerini bağlayan zincirleri kırmak için harekete geçmek zorundadırlar. Bu hareketin önkoşulu sendika üyelerinin ve işçilerin mevcut siyasal partiler içerisinde üye olarak yer almalarıdır. Unutmayalım ki üyelerinden genel başkanına kadar tüm sendikalıların bir siyasal partiye üye olma hakları vardır. Bunu kısıtlayan, ortadan kaldıran hiçbir yasa yoktur. İşçiler kendi siyasal tavırlarını açık biçimde ortaya koydukları zaman çoğulculuğun tıkanan yollarını açmak için ilk adımı da atmış olurlar.

1986'da bana birisi nasıl bir sendika olmalı sorusunu yöneltse, ülkenin içinde bulunduğu tüm koşulları da gözönünde tutarak ona vereceğim yanıt şu olacaktır: Kendi haklarını sonuna kadar arayan, bu uğurda savaşım vermeye kararlı, işçi sınıfının çıkarları doğrultusunda, temel öğretilerinin gösterdiği yolları sonuna kadar deneyen, bilgi dağarı genişletilmiş üyeleriyle, sağduyulu ve cesur bir sendika derim. Türk-İş böyle bir sendika mıdır? Buna olumlu yanıt vermek mümkün değil. Ama Türk-İş içinde bazı sendikalar ya da şubeleri bu tanıma uymaya çalışan uğraşlar vermektedir.

GÜN: Bu noktadan Türk-İş'in yukarda tanımladığınız çizgide olması için neler yapması gerektiğine geçebiliriz. Genel Kurul öncesinde Türk-İş'i nasıl görüyorsunuz?

Çavdar: Türk-İş uzun yıllardır işçi sendika üst organı olarak görev yapmaktadır. Türk-İş'in 1980'den sonraki görüntüsü geçmiş yılların getirdiği bir görüntüdür. 1946-50 yılları arasında İstanbul'daki sendikal mücadelede o dönem İstanbul Sendikalar Birliği'nin üst yönetiminde olan Seyfi Demirsoy'un bugünün Şevket Yılmaz'ına benzer davranışlar içinde olduğunu biliyoruz. 1961'den sonra da Türk-İş ücret sendikacılığını dahi istenilen oranda beceremeyen geri bir platformda yeraldı. Burada söylediklerim daima Türk-İş'in üst yönetiminde bulunanlarla ilgilidir. Kuşkusuz Türk-İş bünyesi içinde ilerici mücadelelerini bırakmayan sendikaları ve üyeleri bir bütün olarak suçlamıyorum. Türk-İş en kötü sınavı 1980'den sonra verdi.Başta DİSK olmak üzere bazı sendikal faaliyetler durdurulurken, Türk-İş bir yandan baskıcı düzenin yürütme organına üye verirken, diğer yandan da kendi içinde ve dışındaki ilerici sendikaları ihbar etti. Onları 1980 öncesi olaylardan sorumlu tuttu. İşçilerin bunları unutacağını zannetmiyorum. Aydınların ise hiç unutmadığını gayet iyi biliyorum.

1986 sonunda yapılacak olan Genel Kurul sonrası ortaya konan göstermelik birkaç eylem kimseyi aldatmasın. İzmir'de miting alanında toplanan onbinlerce işçi Türk-İş' in çağrısına değil, Türkiye işçi sınıfının içinde bulunduğu dar boğazı haykırmak, sorunlarını gözler önüne sermek için toplanmıştır. Nitekim de Türk-İş liderlerini protesto etmiştir. Korkarım ki, Türk-İş üst yönetiminin yaptığı hataları ve bilinçli gerici tutumu bu konfederasyon çevresinde toplanmış sendikalar ve üyelerinin de suçlanmasına neden olacaktır. Bu suçlamadan arınmanın tek yolu Türk-İş ve bağlı sendikaların ve üyelerinin toplanacak kongrede konfederasyonun görünümünü ve yapısını değiştirecek kararlar almalarıdır. Bunu bekliyoruz. Böyle bir yeni görünümün Türkiye işçi sınıfı açısından da olumlu bir gelişme olacağına inanıyoruz. Aksi takdirde Türk-İş'in Türkiye işçi sınıfının önderliğini yapma olasılığı bütünüyle ortadan kalkacaktır. Hemen eklemeliyim ki, Türk-İş'in bütünlüğünün korunması gereklidir. Böylece büyük bir işçi desteğini alma ve bu destekten hareket ederek sendikal haklar, ekonomik çıkarlar ve demokrasi yolunda yapılacak mücadele daha anlamlı ve daha etkin olacaktır. Ne var ki Türk-İş üst yönetimi kurultaydan bu yapıda çıkarsa, bu konfederasyon bölünmezse bile, kısa bir zaman sonra daha ilerici, sınıf ve kitle sendikacılığının bilincine daha bir ermiş yeni sendikalar ve onların ortak örgütleri zorunlu

Kendi haklarını sonuna kadar arayan, bu uğurda savaşım vermeye kararlı, işçi sınıfının çıkarları doğrultusunda, temel öğretilerinin gösterdiği yolları sonuna kadar deneyen, bilgi dağarı genişletilmiş üyeleriyle sağduyulu ve cesur bir sendika derim. Türk-İş böyle bir sendika mıdır?

olarak gündeme gelecektir. Türk-İş kongresinde net bir resim ortaya çıkmazsa, yani bir-iki sözde sosyal demokrat görünen sendika liderliği ile takviye edilmiş bir icra kurulu oluşturulursa, bu da Türk-İş'i kurtarmaya yetmeyecektir. Geçici, eyyamcı, işçi sınıfı açısından ne idüğü belirsiz bir yönetim ortaya çıkacak, bu da istenilen sonuçlara kimseyi götürmeyecektir.

GÜN: Bu çerçevede Türk-İş içindeki muhalefeti nasıl değerlendiriyorsunuz?

Çavdar: Bugün Türk-İş içinde belirli bir muhalefet hareketinin varlığı gözleniyor. Bu hareket içinde olan sendikalar ve onların liderleri içten, inançlı bir mücadeleyi sürdürmeye kararlı gözüküyorlar. Gönlüm bunlardan yanadır. Tam bir başarı elde etmelerini isterim. Bir önce değindiğim, çıkarcılığı tasfiye etmeyen, sadece görüntüyü hafifçe düzelten bir sonuç mücadeleye katılan sendika liderlerini ve sendikaları da yıpratır. Benim gözlemlediğim başka bir nokta da şudur: İlerici görünen sendikalarda Türk-İş genel merkezinin onayıyla yapay muhalefetler oluşturulup, bugünkü ilerici sendika liderleri de yıpratılmak ve değiştirilmek isteniyor. Onun için ilerici görünümündeki büyük sendikaların kongrelerini dikkatle izlemek zorunluluğu vardır.

SHP olarak Türk-İş'in iç işlerine karışmak istemeyiz. Ama bu konfederasyonumuzun işçinin güvenine layık, haklarını savunan ve genişleten, demokrasi mücadelesinde kesin tavır alan bir yapıya ulaşması da gönlümüzde yatıyor.

GÜN: Türk-İş denince gözönüne AAFLI (Asya - Amerika Hür Çalışma Enstitüsü) da geliyor. Sık sık basına ve TRT'ye Türk-İş - AAFLI ortaklığı ile düzenlenen çalışmalar yansıyor. İşçi sınıfımızın sendikal bir örgütü ile bu sözde sendikal Amerikan kuruluşunun içli dışlılığı üzerine görüşlerinizi okuyucularımıza aktarmak isteriz.

Çavdar: AAFLI,çalışma alanındaki gelişmekte olan sendikal hareketleri Amerikan sendikacılık anlayışının güdümüne sokmak için kulanılan ve tüm parasal desteğini ABD'den alan bir kurumdur. AAFLI gelişmekte olan ülkelerdeki işçi sınıflarına karşı ABD'nin Rambo'sudur. Bu ülkelerdeki işçi sınıfının kendi sınıf çıkarları doğrultusunda bilinçlenmesini engelleyen, kitle ve sınıf sendikacılığı anlayışından uzaklaştıran,onları ayrıntıda kalan birkaç konu üzerine tüm eylemlerini yoğunlaştırmasını sağlayan ilginç bir kurumdur. Bu açıdan Türkiye'deki sendikal mücadalenin AAFLI ile ortak hiçbir yanı olmadığı kanısındayım. AAFLI'nın bir başka tehlikeli boyutu da Amerika'nın emperyalist emellerini yansıtan bazı temel kuruluşların yan örgütü olmasıdır. Örneğin bazı Amerikan yetkilileri bu tür kuruluşların CIA'nın paravan örgütü olduğunu da söyleyebilmektedirler.

Bu konuda kanımca yapılması gereken ilk iş AAFLI'nın dağıttığı elma şekerlerine talip olmamak ve bu kuruluşla ilişkileri mümkün olduğunca kısa sürede kesmektir.

GÜN: 12 Eylül 1980'den sonra faaliyetleri askıya alınan DİSK, altı yıldır bitmeyen bir dava olarak sürüyor, yöneticileri yargılanıyor, konfederasyon ve bağlı sendikalar kayyım eliyle yönetiliyor. Bu konuda görüşleriniz...

Çavdar: 12 Eylül 1980'den sonra DİSK ve MİSK'in faaliyeti durduruldu. Daha sonra MİSK'in faaliyetine izin verilmesine karşın DİSK'in faaliyetlerine izin verilmedi.Şu anda DİSK yöneticileri yargı önünde savunmalarını yapıyorlar. Bu süreç içerisinde dava ile ilgili bir şey söylememiz mümkün değildir. Ama MİSK örneğine bakarak, tüzel kişiliği olan DİSK kayyımlardan alınarak tekrar faaliyete başlaması, demokrasimizin temel sorunlarından birisidir. Bunun için diyoruz ki, DİSK'in faaliyetlerine izin verilmelidir.

GÜN: Son olarak şunu sormak istiyoruz: Partinizde işçi komisyonları çalışma gösteriyorlar. Bu komisyonların işlevleri nelerdir, partiniz içindeki ağırlığı nedir? Demokrasi mücadelesinde SHP'nin gücünü ve kararlılığını etkileyecek bir etmen olması bakımından, sanırız önem taşıyan bir nokta.

Çavdar: SHP eğer bir sosyal demokrat parti olmak istiyorsa, doğal taban diye nitelediğimiz işçi sınıfına dayanmalıdır. SHP'de elbette köylü, esnaf, küçük üretici, memur, emekli gibi toplum katmanları da bulunacaktır. Bu bir kitle partisi olmanın getirdiği sonuçtur. Ama SHP'nin dayandığı kitle tabanının en örgütlü olduğu işçi sınıfı parti açısından önemli bir ağırlığa sahip olmalıdır. Çünkü örgütlenmiş işçi sınıfı partiyi bugünden yarına taşıyacak olan dinamik, ilerici bir öncü olma niteliğine sahiptir. Bizler bunu gözardı edemeyiz. Bundan ötürüdür ki il ve ilçe örgütlerimizden genel merkeze kadar en etkin çalışma grupları işçi komiteleri olmuştur. SODEP döneminde 15 aylık kısa bir süre içinde otuza yakın işçi paneli düzenlenmiş ve bunlarda işçi sınıfının sorunları ve partinin çözüm önerileri dile getirilmiştir. Toplantıların gördüğü ilgi büyüktür. Örneğin Diyarbakır'da yapılan bir toplantı, İstanbul Gaziosmanpaşa'daki kadar ilgi görmüştür. İşçi sorunlarının yanı sıra barış, özgürlük, demokrasi, insan hakları gibi konular da gündeme getirilmiş, özlemler haykırılmıştır. Sanırım gelecekte de parti tabanı açısından ciddi çalışmalar yapılacaktır. Ayrıca işçi komiteleri de tüzük içinde yer alarak kurumlaştırılmaktadır. ●

Sendika Kongreleri ve Demokratik Birlik

Sendikal mücadelenin önemli alanlarından biri olan kongrelerin genel bağlaşıklık (ittifak) politikasının çizilmesinde ise, demokratik sınıf ve kitle örgütleri niteliğindeki sendikaların tarihsel deneyimlerinin, birilerinin değerli sonuçları olan sınıf ve kitle sendikacılığı ilkeleri başlıca yol göstericidir.

CAN ŞAFAK

SENDİKAL mücadele her geçen gün artan bir canlılık içine girdi. Fabrikalarda, şubelerde gözle görünür bir hareketlilik var. Ünitelerde, temsilciliklerde, işçi kahvelerinde hep aynı konu gündemde; kongreler...

Türk-İş'e bağlı sendikaların ve bir dizi bağımsız sendikanın genel kurulları bu yıl içinde tamamlanacak. Daha şimdiden pekçok sendika şubesinde delege seçimleri yapıldı, biten şube kongrelerinde yeni yönetim organları oluşturuldu. Türk-İş' in 14. Genel Kurulu da bu yıl sonlarında toplanacak.

DÖNEMİN ÖNEMİ

Bu kongre döneminin birbirine bağlı iki önemli yanı var. Öncelikle, şube ve sendika kongreleri işçi sınıfı için işyerlerinde yürütülen ekonomik mücadelenin ilkeli ve kararlı bir çizgiye oturtulabilmesi, toplu pazarlık ve grev haklarının işçilerin doğrudan katılımlarıyla kullanılabilmesi yönünden önemli bir demokratikleşme olanağıdır. Ve yine bu yönüyle önümüzdeki kongreler, işçi yığınlarının sömürünün sınırlandırılması mücadelesinde daha örgütlü, doğrudan söz ve karar sahibi olabilecekleri bir döneme geçilmesinde -eğer atılabilirse- etkin bir adım olacak. Kongrelerin ikinci bir önemli yanı da, sendika seçimlerinde belirlenecek üst kurul delegelirinin, Türk-İş yönetimindeki olası bir değişimde başlıca etken olmalarıdır. Özellikle Türk-İş kongresinin sonuçları, işçi hak ve özgürlüklerine karşı sürdürülen saldırıların durdurulabilmesi, geri götürülen hak ve özgürlüklerin yeniden kazanılarak korunabilmesi için belirleyici değer taşımaktadır. Türk-İş kongresi, işçi sınıfının büyük ölçekli kazanımları yönünden, sendikal mücadelenin politik etkinliklere bağlanabilmesi yönünden son derece önemlidir.

Kuşkusuz Türk-İş içinde verilecek demokratikleşme mücadelesi bu kongre ile sınırlı değildir. Toplam 34 merkezi, 800'ü aşkın şubesi, 11 binin üzerinde yönetici kadrosuyla Türk-İş, sadece üyelerinin, işçi sınıfının değil, ülkemizin de en büyük örgütlü güçlerinden biridir. Ve bu büyük örgütlülüğün işçi sınıfından yana çalışır duruma getirilebilmesi, daha uzun erimli bir mücadeleyi gerektirmektedir. Bunun başarılabilmesi, salt yönetim değişikliğini değil, Türk-İş içinde gerçekleştirilecek bir dizi büyük ve yapısal değişiklikleri de zorlamaktadır. Ancak, Türk-İş'in kamuoyun da etkin bir baskı grubu, işçi sınıfının demokratik-merkezi birliği niteliğine kavuşturulabilmesi mücadelesinin önemli adımlarından biri de kongrelerdir.

Öyleyse, Türk-İş'in önümüzdeki 14. Genel Kurulu, konfederasyonun işçiden yana ve özlenen bir konuma yükseltilmesi için, demokrasi güçlerinin, işçiden yana düşünen en geniş yığınların en önemli mücadele alanlarından biri sayılmalıdır. Ve hiçbir zaman unutulmamalıdır ki, demokrasi güçleri, işçiler şubelerine, sendikalarına sahip çıkabildikleri ölçüde Türk-İş'e sahip çıkabileceklerdir, önümüzdeki kongreden kazanımlarla çıkabileceklerdir.

TABANDA TOPARLANMA

Bugün sendikal hareketin ilkeli ve tutarlı bir yapıya kavuşturulabilmesinin koşulları vardır. Tabanda, 1980 yılından bu yana süren ekonomik baskılar nedeniyle işçi yığınlarının sendikalarına, sendika seçimlerine karşı duyarlılığı artmaktadır. Son beş yıl içinde yüzde 50'leri aşan enflasyonun, yüzde 17'lere varan işsizliğin, işçilerin ekonomik kayıplarının yol açtığı yoksullaşma, tüm bunlara kayıtsız kalan Türk-İş yöneticilerinin, onların geleneksel uzlaşmacı çizgisinin izleyen bir dizi sendika yönetimlerinin tabanda alabildiğince yıpranmalarına neden olmuştur.

Tabanla Türk-İş yönetimi arasındaki çelişkiler giderek büyümekte, üst yönetimlerdeki çözümsüzlük, işçileri uzlaşmacı politikalara, sarı sendikacılığa karşı köklü çıkışlara itmektedir. İşçi yığınlarının üst yönetimlere olan bu uzlaşmaz tavrı, geçtiğimiz dönemde yapılan taban toplantılarında somut olarak ortaya çıkmıştır. Bu tavır öylesine somuttur ki, bugün Türk-İş yönetimi yeni toplantılar düzenlemekten, tabandan gelen İstanbul mitingi taleplerinden ısrarla kaçmakta, alınan kararlara karşın Başkanlar Kurulu toplantıları İzmir mitinginden bu yana sürekli ertelenmektedir.

Tabandaki duyarlılık, daha bugünden, tamamlanan bir kısım şube kongresinde önemli sonuçlar vermeye başladı. Türk-İş içindeki en büyük ve belirleyici sendikaların önemli şubelerinde işçilerin çıkarlarından yana yönetimler görev başına geldiler. Türk-İş kongrelerinde öteden beri belirleyici güçler sayılan Tek Gıda-İş sendikasının, Şevket Yılmaz'ın başkanı olduğu Teksif sendikasının bazı bölge şubelerinde ve büyük şubelerinde önemli gelişmeler gözlendi. Öte yandan gerici-militarist kadrolarından yönetimde yeraldığı sendikalarda bu kanada karşı ciddi karşı çıkışlar başladı.

KONGRELERDE TEMEL POLİTİKA

Tüm bu gelişmeler, doğrudan fabrikalarda, işçi yığınlarının arasında olan demokrasi güçlerine, işçiden yana bütün güçlere önemli

sorumluluklar yüklüyor. Sendika kongrelerinden, Türk-İş kongresinden güçlü çıkabilmek, işçi yığınlarının bu arayışlarını doğru biçimde yönlendirebilmekle, örgütleyebilmekle ve giderek yükselen hareketliliği yönetebilmekle olanaklıdır.

Bu ise, kongre delegelerinin, şube ve sendika yönetimlerinin oluşturulmasında doğru politikaların çizilmesini zorunlu kılmaktadır. Doğru politikalar, sendikaların temel niteliklerinden, demokratik sınıf ve kitle sendikacılığı ilkelerinden çıkarılacaktır.

Nedir sendikaların temel nitelikleri ve buradan nasıl sonuçlar çıkarılabilir? Hemen belirtmek gerekir ki, sendikalar demokratik örgütlerdir, sınıf örgütleridir ve kitle örgütleridir. Sendikaların demokratik niteliği, yönetim organlarının tabanın oylarıyla seçilmelerinde, sendikal kararların oluşturulmasında tabanın doğrudan söz ve karar sahibi olmasında somutlanır. Yine sendikalar sınıf örgütleridir, çünkü onlar, çıkarları ortak olan, aynı koşullarda yaşayan işçilerin, işçi sınıfının örgütleridir. Ve sendikalar, bu ortak çıkarları temelinde bütün işçilerin birliğini ve birlikte mücadelesini yaşama geçirdikleri için kitle (yığın) örgütleridir. Somutlarsak, sendikalar demokratik sınıf ve kitle örgütleridir. Sendikaların bu nitelikleri, sendikal mücadelenin en geniş işçi yığınlarına yaygınlaştırılmasını ve bu yığınlarla birlikte yürütülmesini gerektirir. Buradan çıkarılacak temel sonuç; sendikaların şu ya da bu kadronun, politik eğilimin, dinsel ya da yöresel grupların değil, bütünüyle işçi sınıfının örgütleri olduğudur. Ve sendikal mücadelenin dar kadrolarla değil, çıkarları ortak olan en geniş yığınlarla yürütülmesi asıldır.

BAĞLAŞIKLIK POLİTİKASININ ÇİZİLMESİNDE İLKELER

Sendikal mücadelenin önemli alanlarından biri olan kongrelerin genel bağlaşıklık (ittifak) politikasının çizilmesinde ise, demokratik sınıf ve kitle örgütleri niteliğindeki sendikaların tarihsel deneyimlerinin, birikimlerinin değerli sonuçları olan sınıf ve kitle sendikacılığı ilkeleri başlıca yol göstericidir. Sendikal hak ve özgürlüklerin yükseltilmesi, çalışma koşullarının iyileştirilmesi, ekonomik koşulların geliştirilmesi, fabrikalarda yönetime katılmanın sağlanması, işgüvencesi ve işsizlikle mücadele gibi bir dizi amacı hedefleyen bu ilkeler,

Türk-İş Kongresi, işçi sınıfının büyük ölçekli kazanımları ve sendikalmücadelenin politik etkinliklere bağlanabilmesi yönünden son derece önemlidir.

kısaca sendikal birlik ve sendikal demokrasi ilkeleridir. Sendikal birlik ilkesi, işçiler arasında, işçi düşmanı ideolojiler dışında politik, dinsel, yöresel ve etnik ayrımlar gözetmeksizin en geniş tabanlı birleşmeyi gerekli sayar. Sendikal demokrasi ilkesi ise, sendikal mücadelenin bütün alanlarında tabanın söz ve karar sahibi olması, bütün organların seçimle göreve gelmesi, kararların alınmasında eleştiri - özeleştiri - ikna yöntemlerinin, yani demokratik merkeziyetçilik kurallarının uygulanması olarak özetlenebilir. Buradan çıkarılacak bir temel sonuç da şudur; hiçbir ayrım gözetmeksizin işçilerin birliği ve tabanın demokratik merkeziyetçilik kuralları içinde söz ve karar sahibi olması, en alt birimlerden en üst yönetim organlarının seçimine kadar bütün oluşumlarda yığınların demokratik katılımı temeldir. Sendikal mücadelenin bütün alanlarında olduğu gibi, delege seçimlerinde, kongrelerde de taban doğrudan söz ve karar sahibi olmalıdır. Bu, kongrelerdeki kalıcı kazanımların başlıca koşuludur.

Türkiye işçi sınıfı, özellikle Türk-İş örgütlenmesi içinde tabanın kongrelere demokratik katılımın gerçekleştirilememesinin acılarını çok çekmiştir. Geçmiş deneyimler bunun örnekleriyle doludur. Bazı sendika kongrelerinde demokratik güçlerin birleşememesinin getirdiği bağışlanmaz yenilgi, yapay ayrımlardan kaynaklanan olumsuz sonuçlar, sadece bu sendikalar için değil, bütünüyle işçi sınıfı hareketi için de yeri kolay doldurulamaz kayıplara neden olmuştur.

Bütün bunlar göstermiştir ki, dar grupçu eğilimleri mahkum etmek, sarı sendikacılığa, uzlaşmacı, sendikalist politikalara karşı mücadelede kaçınılmaz bir zorunluluktur. En geniş yığınları saflarına çekmek durumunda olan sendikal hareket, mücadelenin yürütücüsü olan organların oluşturulmasında da bu yığınları temel almalıdır. Birlikte mücadelenin yolu, birlikte yönetmektir. Ve birlikte yönetim, demokratik sınıf ve kitle sendikacılığı ilkeleri etrafında yaşama geçirilecektir.

Burada yanıtlanması gereken soru şudur: Yığınların demokratik katılımı hangi temelde gerçekleştirilecek, hangi güçleri içerecektir? Çeşitli politik çizgiler etrafında toplanan demokrasi güçlerinin yönetime katılmalarında başlıca kıstas nedir? Genel ilke şudur; kongrelerde birlik, katlanılmaz ekonomik ve politik güçlüklerden hep birlikte etkilenen bütün kesimleri temsil edecek nitelikte olmalıdır. Demokrasi mücadelesi içinde olan, işçi düşmanı ideolojik gruplar dışında tabanın benimsediği bütün güçleri içermelidir. Sendikaları kadro örgütleri gibi gören, onlara politik örgüt görevleri yükleyen anarkosendikalizmin tuzağına düşmemek, tabanda temsil edilen hiçbir grubu dışlamamak koşuldur. Sol güçler, sosyal demokratlar, demokrasi mücadelesi içinde bulunan sağın liberal kesimleri, dinsel eğilimler, demokratik sendikacılık ilkeleri çerçevesinde birlik olmalıdırlar.

Sendikal mücadele içinde, tabanda yeralan güçlerin bütünü ya da en azından önemli bir çoğunluğunu temsil edemeyen yönetim organlarının, mücadeleyi yönetebilmesi, yönlendirebilmesi, işçi yığınlarını mücadeleye katabilmesi olanaklı değildir. Dar grup çıkarlarını işçi sınıfının genel çıkarlarının önüne koyan kısa vadeli ve faydacı politikalar, işçi sınıfının demokratik birliğinin, sınıf ve kitle sendikacılığı ilkelerinin yaşama geçirilmesi mücadelesinin önündeki en büyük tehlikedir. ●

Sol Parti Tartışmaları

ALİ SERCAN

ÜLKEMİZ insanları çok ağır koşullar altında yaşadılar, yaşamaktalar. Günbegün kötüleşen yaşam koşullarının yanı sıra yoğun bir siyasal baskının varlığı, ortamı iyice boğucu hale getiriyor. Ekonomik göstergeler hızla daha da gerilerken, toplumsal ilişkilerde bozulma ve çürüme her yana yayılıyor. Kitleler bir çıkış yolunu, ferahlama olanağını her zamandan daha büyük bir özlemle arıyorlar. Bu koşullarda ufukta bir sosyal demokrat iktidar olanağının, en azından bir olanak olarak belirmesi bütün dikkatleri üzerinde topluyor. Artık tek önem taşıyan siyasi gelişme bu olanağın gerçekleşmesi olarak görülüyor. Yaşamsal önemi olan birçok siyasal ve toplumsal içerikli konu, sosyal demokrat iktidarın gerçekleşmesi sonrasına erteleniyor.

Kimileri pasif bir şekilde sosyal demokrat hareketin gelişmesini desteklerken, onbinlerce işçi ve emekçi ve pekçok aydın öncelikle siyasal demokrasi ve ekonomik ferahlama beklentisiyle, hareketin içinde doğrudan yeralıyor, ona omuz veriyor.

Nesnel kaynakları ve maddi temelleri bulunan bu yaklaşımları anlayışla karşılamak, en azından veri olarak almak gerekiyor. Herkese bu yaygın özlemin hakettiği sorumlulukla davranmak görevi düşüyor. Ancak, siyasal yaşamın sayısız değişken ve bileşenini gözardı eden tek yanlı yaklaşımlar, kaçınılmaz bir sığlığın içine düşüyorlar.

Sol partiye ilişkin tartışmaların giderek demokrasi konusunda ayraç haline gelmekte olduğu görülüyor. Sol ya da sosyalist parti tartışmalarının ışığı altında herkesin demokratlığını gözden geçirmesinde yarar olduğu anlaşılıyor. Sosyalist parti gerekli, hayır değil.. Erken, hayır geç bile kalındı... Sosyalist parti oyları böler, bölmez, vb... Kondurmak istemeyiz ama, sanki birileri bir elitler konseyiymişçesine, diğer insanların söz söyleme hakkının var olup olmadığını tartışıyor. Karşıtları da sosyalist parti fikrinin içini doldurmadan bunlarla çekişiyor.

Bilmek ya da anımsamak gerekir ki, bu toplumda, siyaset sahnesinde boy gösteren burjuva partilerinin ve sosyal demokrat partilerin dışında da siyasi akımlar bulunuyor. Ve istense de istenmese de, beğenilse de beğenilmese de, bunlar siyaset sahnesinde yerlerini ergeç alacaklar. Bunu açık yüreklilikle benimsemek gerekiyor. Daha da önemlisi, demokrasiden yana hiçbir siyasi hareket, çevre ya da kişi, kendi politik çıkarları için diğerinin kısıtlı konumundan yararlanmayı düşünmemeli. Kimsenin bu konuma isteyerek düşmeyeceğini kabul ederek, başka şekilde söyleyelim: Hiç kimse kendi dışındaki siyasi akımları hedef alan antidemokratik uygulamaları değişmez doğa yasaları gibi görmemelidir. Eğer demokratsa, tam tersine, bu doğa dışı durumu düzeltmeye uğraşmalıdır.

En hafif deyimiyle, unutkanlıklardan sıyrılarak, atları arabanın arkasından alıp, tekrar önüne koşmak gerekiyor. Demokrasinin vazgeçilmez gereği, birbirinden farklı siyasetlerin serbestçe örgütlenme, görüşlerini açıklama, taraftar toplama, toplumu yönetecek bir güç haline gelmek için çalışma hakkının ve özgürlüğünün tanınmasıdır. Bu siyasetlerin bir bölümünün, diğerine karşı durumunun tam karşıtlık ya da dostluk olması bu gerçeği değiştirmez. İsteyen partisini kurar, isteyen seçime katılır. Bunlar tartışılamaz. Önce bu kabul edilecek, sonra başka bir nokta tartışılacaktır. O da birlik ve güçlerin tek bir hedef üzerinde yoğunlaştırılmasının koşullarının nasıl yaratılacağı konusudur. Yoksa kendi dışındaki siyasi akımların savaşımı üzerine ipotek koymak yada var olan ipoteği görmezlikten gelmek, demokrasiden yana hareketlere onur kazandırmıyor.

Sol parti sorununa sosyal demokrasiyle rekabetçi bir anlayışla yaklaşılamayacağı da açık. Atılacak adımlar demokrasi hedefine bağımlı olmak zorunda. Demokrasi hedefini başa koyan devrimci-demokrat ve sosyalist akımların savaşımlarını bu hedefle tutarlı biçimde örmeleri gerekiyor.

Demokrasi hedefi birleşik savaşımı dayatıyor. Sol bloğun zorunluluğu buradan kaynaklanıyor. Sol bloğun ilkesel temelleri sosyalizmin ne olup ne olmadığı tartışmasıyla belirlenmeyecek. Bunun yerine köklü demokratik dönüşüm hedefleri ön plana çıkacak. Kitlelerin bu hedeflerin etrafında birleşmesi ve savaşıma etkinlikle katılması süreci yavaşlatılmayacak.

Bu nedenle sosyalist parti kuruluşunu gerçekleştirebilmek için ortaya atılan "sosyal demokrasinin solunda" ya da "daha solda" gibi kavramlar, bulanık nitelemeler olarak kalıyor. Çünkü sol parti gereksinimini "daha sol"a özlemle açıklamak yetmiyor.

Oldukça özel olan güncel koşullar hem niteliği belirliyor hem de bütünleştirici bir süreci zorunlu kılıyor: Sadece, sol parti tartışmasının, çok az şeyin tartışılabildiği, her görüşün açıkça savunulamadığı bir ortamda sürdürüldüğünü söylemek bile, oldukça özel koşulları açıklamaya yeter. Bu koşullarda karşımıza çıkan süreç şöyle netleşiyor: Sol blok kendi potansiyel varlığının bir sonucu ve savaşım hedeflerinin gereği olarak, birleşik partisini oluşturmalı. Bir cephe partisi niteliğindeki bu oluşum tüm demokrasi güçlerini demokratik bir iktidar hedefi için birleştirme görevini de üstlenmeli.

SOL BLOK VE SOSYAL DEMOKRAT AKIM

Bu sürece sosyal demokrasi tarafından bakarsak ne görüyoruz? Sosyal demokrasinin emekçi kitlelerin çıkarları doğrultusunda bir şeyler yapabilmesi, asgari bir başarı göstermesi, bütünüyle devrimci demokrat, sol ve sosyalist güçlerle birliğine bağlı. Sol bloğun dağınık ve örgütsüz olduğu sıralarda sosyal

demokrasinin çok yönlü siyasal çelişkileri onu çıkmaza sürüklüyor. Kimi sosyal demokrat politikacı "halk bize mecbur" anlayışıyla hareket ediyor. Bu onları halkın istemlerinden uzaklaşmaya, iç ve dış politikada, sınıflararası çatışmalarda ters tutumlar almaya götürüyor. Sol kanat sosyal demokratların politikası da içinde ikircilik barındırıyor. Tercih yapmayı gerektiren yol ayrımlarına gelindiğinde, sol kanat sosyal demokrasi bile, savaşım yerine uzlaşmayı seçiyor. Güçlü bir sol bloğun yokluğu onları yalnızlık duygusuna ve ezilmekten kaçınmaya itiyor, ki bunda bütünüyle haksız da değillerdir. Ya da kısır döngülerle örülmüş bir politik ortamda savaşım perspektiflerini kaybediyorlar.

Bunun çarpıcı örnekleri 1970'den beri birkaç kez yaşandı. Sosyal demokrasi her çatışma noktasında uzlaşmayı seçti ve teslim oldu. Sol kanat da ya bu uzlaşmaya uydu ya da etkisiz kaldı. Uzlaşma ve teslimiyet ülkenin politik yaşamına olduğu kadar, sosyal demokrasinin kendisine de büyük zararlar verdi. Her seferinde geriledi. Değişen tarihsel koşullara karşın ikilemin özü hep aynıydı. Ya sendikaları, meslek kuruluşlarını, emekçi kitleleri yanına alıp, sosyalistlerle güçbirliği içinde, emperyalizm ve tekellerin dayatmalarına karşı savaşım vereceksin ya da onlara biraz daha biraz daha ödün vereceksin. Sosyal demokrasi hep ikinci yolu tuttu ve bu yol onu, dağılmaya götürdü. Bunda solun bir blok olarak birleşememiş olmasının ve sosyal demokrasiye dönük tutarlı bir politikanın netleşmemiş olmasının rolü büyüktü.

Emekçi kitleler 1973'de ve 1977'de sosyal demokrasiyi sırtladılar. Bunu sosyal demokrasinin kendi ileri taleplerinin izleyicisi olması beklentisiyle yaptılar. Oysa sosyal demokrasi bu desteğin karşılığını veremedi. Halktan koptu, yalnızlığı seçti, felaketi savaşım vermeden bekledi. Şimdi emekçi kitlelerin sosyal demokrasiye bir kez daha omuz verdiği görülüyor. Bu destek en çok SHP'ye yönelmiştir. Çünkü sola ve birliğe açık "görünen" odur. Sosyal demokrasi bu desteğin hakkını verebilecek mi? Sosyal demokrasi, kendi dışındaki solu, gelişmesi karşısındaki başlıca tehdit sayan, sendikaların kendinden bağımsız güçlenmesinden ürken, tekeller ve emekçi kitlelere eşit uzaklıkta durmaya çalışıp kaçınılmaz biçimde tekellerin avucuna giren, ABD'nin, IMF'nin her dayatmasına boyun eğen eski liderliğinin hatalarından gerekli dersleri çıkardı mı? Sosyal demokrasi bir kez daha kritik dönemeçte. Politikasını netleştirmesi gerekiyor.

Bu netleşmenin asgari düzeyi hangi konular üzerinde odaklanmalıdır? Birincisi, bugünkü politik sistemin demokratikleşmesi için savaşım vermek, bu yolda her türlü kapsamlı yasal değişikliği gündeme getirmek. İkincisi, barıştan ve tam bağımsızlıktan yana bir eylem programını yaşama geçirmek. Ve üçüncüsü, IMF ve tekellerin dayatmalarına boyun eğmemek, tam tersine bunların Türkiye'nin ekonomik ve siyasal yaşamı üzerindeki etkilerini kırmak ve geriletmek için savaşımı göze almak.

Çok ilginç; sosyalist partiyi kuracak olanların her şeyden önce ve en başta (çünkü birtek o söylenmiş), bir ülkenin sosyalist olmadığına inanmaları gerekiyor... Örneğin kimine denecek ki: "sen ayağını Türkiye toprağına basmıyorsun." Peki nereye basıyor?..

Başlıca üç bileşenli bu politika, kuşkusuz köklü demokratik dönüşümleri hedeflemek için yeterli değildir. Ancak bu politikanın bütünü, devrimci demokrat, sol ve sosyalist akımların daha kapsamlı politikalarıyla önemli bir çakışma içinde olacaktır. Bu politika kitlelerin en acil istem ve çıkarlarına uygundur. Bu nedenlerle de, sosyal demokrat bir iktidarın gerçekleşme şansını artıracaktır.

Görüldüğü gibi sosyalistler, kendi varlık nedenlerini açıklamak için sosyal demokrasinin başarısızlıklarına bel bağlamazlar. Bu nedenle de sosyal demokrasi birliğin gereklerine gözlerini kapamış, ben merkezci bir politika izlediği zaman bile, eğer örneğin emekçi halktan yana reformları uyguluyorsa, onu desteklemekten geri durmazlar. Fakat, sosyal demokrasiden farklı olarak, özgürlükleri, demokrasinin ve bağımsızlığın kazanılmaşını ve kalıcılaşmasını, antiemperyalist, barışçı, antitekel, antişoven köklü dönüşümler sorunu olarak görürler.

Sol bloğun partileşmesi gereğine ve önemine bu çerçevede bakmak gerekiyor.

SOL BLOK MU YOKSA SOSYALİST PARTİ Mİ?

Artık açıkça ilan edilmekte olan, "12 Eylül sonrası kurulacak ilk sosyalist partinin kuruluş çalışmaları" bu yaklaşımı gündemine almış mıdır? Önce bazı konulara açıklık gerekiyor: Sol bloğun partileşmesinde girişimin kimden geldiği hiçbir belirleyici önem taşımaz. Yapılan iş doğruysa, gidilir bir ucundan tutulur, sorumluluk paylaşılır. Bu kadar basit. İkinci bir soru: Bir sosyalist parti girişimi yanlış ellerdeyse ne olur? Kimse bunun telaşına düşmemeli. Çünkü söz konusu olan bir çevrenin örgütlenmesiyle zaten sorun yok. Partileşmeden önce ne yapıyorsa, şimdi onu partisiyle yapar. Yok eğer tüm sosyalist hareket adına hareket ediliyorsa, yine sorun yok. Şu nedenle: Sol bloğun partileşmesi sorunu kuşkusuz acil, fakat bir o kadar da büyük bir olay. Yani birtakım anafor örgütlenmelerle önünün alınması olası değil. Ancak herkes yaptığı, yapmadığı, geciktirdiği görevler nedeniyle tarihe karşı sorumluluk taşır, bu kesin.

Her partileşme olayı, birçok nesnel sürecin olgunlaşmasıyla gelişir. Bir çevrenin partisiyse ona göre; özel koşullarda ve birçok siyasi yapının oluşturduğu bir sol bloksa ona göre. Bu nesnel süreçler arasında, partinin bileşenlerinin hazırlıkları, ortam, bilinçlenme gibileri sayılabilir. Parti bu süreçlerin öznel yansıması olarak ortaya çıkar ve gelişir. Yoksa süreç başında öznel değildir. İrade gücüyle farklı birşeyi başka bir şeyin yerine kimse koyamaz. O zaman partinin platformunu oluşturan ilkeleri belirlemek, ancak bu ilkeler dışında, parti bileşenlerini saptamaya yönelik herhangi bir ön koşul koymamak, hergün birlik sürecinde biraz daha yol almak gerekiyor.

Kuşkusuz sol blok bir anda partileşmeyecek. Kendi nesnel sürecini yaşayacak. Önce demokrasi savaşımında birleşmenin aracı bilince çıkacak. Tartışma olacak. Ama bugünkünden farklı boyutlarda. Çünkü tartışılan sosyalizm ilkeleri değil, anti-emperyalist, anti-tekel köklü demokratik dönüşümleri içeren programın netleşmesi olacak. Birliğin oluşma ve gelişme yöntemleri tartışılacak. Ö-

zel koşullara uygun ve aynı zamanda bu koşulları zorlamayı, aşmayı da içeren savaşım taktikleri geliştirilecek. Hareketin çeşitli siyasal akımlardan gelen sayısız adsız sıra neferinin yanı sıra, herkesin saygınlığını kazanmış ortak adları belirecek.

Farklı politik değerlendirmeler gözardı edilmeyecek. Böyle bir partinin bileşen akımları arasında, sosyalist ülkelerdeki kimi uygulamalara eleştirel yaklaşımları olanlar bulunabilir -kuşkusuz bu zorunlu koşul değildir. Dünyadaki herhangi bir işçi sınıfı partisinin genel ya da özel kimi politikasını benimsemeyenler de olacaktır. Sözgelişi, bir siyasi akımın program ilkelerinde en büyük ağırlığı barış savaşımına vermesine karşın, diğerinin anti-sovyet politikanın daha çok öne çıkmasını istemesi gibi durumlarla karşılaşılabilecektir. Böylesi farklılıklar, hatta zaman zaman karşıtlığa dönüşen görüşler bir sol blok oluşmasına neden engel olsun? Zaten hayali örneklerle açıklanan farklılıklar bulunduğu için sol bloktan sözediliyor. Sol bloğun partileşme gereği bir sosyalist ülkeye düşmanlıktan kaynaklanmıyor. Ya da birleşik savaşımı demokrasinin tek bir unsuruna bağlamak gerekmiyor.

"SOSYALİST PARTİ" KURULUŞ ÇALIŞMALARI

Şu sıralarda hazırlıklarından sözedilen, sol bloğu oluşturan siyasi akımların birleşik partisi değil, bir "sosyalist parti"dir. Ne var ki, bu hazırlıklar birlik zeminini değil, parti bileşenlerini saptayacak ön koşulları vurgulayarak başlatılmıştır. Saçak dergisinde Halil Berktay, Uğur Mumcu ve M. Ali Aybar'ı referans göstererek, birtakım ölçütleri özetliyor: "Sosyalizm perspektifli geniş bir cephe partisi için... bazı ölçütler: Örneğin ayağını Türkiye toprağına basmak, ideolojik bağımsızlık, iki süper devlete eşit uzaklıkta, bloklar dışı kalmak, kendini sadece Türkiye halkı ve işçi sınıfına karşı sorumlu saymak, emekçilerin aşağıdan yukarı katılımına imkan veren bir örgüt gibi.."

Bu ölçütler ne söylediğinden çok, neden söylendiği düşündürücü olan koşullara benziyor. Bu yargıyı aynı dergi yazarlarından Doğu Perinçek'in Tercüman gazetesinde yayınlanan "ölçütleri" pekiştiriyor: "Halktan kopuk değil - ve acele etmeden sosyalistlerin, Sovyetler Birliği'nin sosyalist olmadığına inanan ve bunu anlamış emekçilerin, aydınların kuracağı bir parti bugün kurulabilir... Geniş bir parti olmalıdır. İçinde rahatça tartışılabilmeli, konuşulabilmelidir."

Çok ilginç; sosyalist partiyi kuracak olanların her şeyden önce ve en başta (çünkü birtek o söylenmiş), bir ülkenin sosyalist olmadığına inanmaları gerekiyor. O zaman Berktay'ın başkasından referansla koyduğu ölçütler daha bir anlam kazanıyor. Örneğin kimine denecek ki: "sen ayağını Türkiye toprağına basmıyorsun." Peki nereye basıyor? Herhalde SSCB toprağına. "İdeolojik bağımsızlıktan yana değilsin." Ya kime bağlı? Herhalde SBKP'ye. ABD ve SSCB'ye eşit uzaklıkta olmayı hoş karşılamıyorsun, kimin kucağına oturduğun belli, kendini Sovyet halkına ve emekçi sınıfına karşı sorumlu sayıyorsun, sen tepeden inmeci bürokratik ve diktatoryal bir örgüt istiyorsun... vb. Bu böyle gider.

Kuşkusuz sol blok bir anda partileşmeyecek. Kendi nesnel sürecini yaşayacak. Önce demokrasi savaşımında birleşmenin aracı bilince çıkacak. Birliğin oluşma ve gelişme yöntemleri tartışılacak...

"Geniş" partinin pek masum isteklerinin hemen arkasında sırıtan dişler bunlar. Bunlar, Berktay'ın ya da Perinçek'in dişleri değil, gerici, emperyalist, faşist propagandanın çok bildik, kirli ve çürük dişleridir. Bir sosyalist parti kurmak isteyenlerin, böylesi talihsiz konumlara düşmekten kaçınmaları gerekiyor.

Gerçekten de, başka hiçbir ilke koymadan, habire tek bir tanımlamayı öne sürmek, o tanımlamanın gerçek anlamından bağımsız olarak ve hemen her zaman bir kasıt ifadesidir. Örneğin, "ayağını Türkiye toprağına basmak" nitelemesinin bu hale getirildiği görülüyor. Çünkü ayağını ülkesinin toprağına basmayan sosyalist olamaz. Böylesi varsa eğer, ona ya maceracı denir ya bir hayalperesttir ya da fildişi kulesinden çıkamamış bir fikir erbabı. Bu nedenle antitezi olmayan tezi tek tabanca ileri sürmek, belli görüşlere karşı şimdiden silahları bilemeye benziyor: Bütün dünyanın işçilerinin kardeşliğinden dem vuracaksan suçlusun, barış dersen öyle, sosyalist bir ülkede emekçilerin kazanımlarından söz edeceksen keza öyle.

Burada anlaşılamayan, bu işi yapmak için, parti kurmaya ne gerek olduğudur. Öyle ya, niye bunca gayret, konuşma, yazışma. Bu işin görevlileri zaten var. Anlaşılır gibi değil.

Sosyalist parti tartışmaları sırasında eski bir kavram aynı şekilde yine önümüze geliyor: "Türkiye sosyalizmi." Her ülkenin benzemez koşullarının o ülkenin sosyalist devrim sürecine ve sosyalizmin o ülkede inşasına farklı özellikler getireceği bilinir. Ancak bir toplumsal sistem, bir üretim biçimi, bir sosyo ekonomik formasyon oarak, sosyalizm sosyalizmdir. Bu tezi ortaya atanlar nesnel sürecin benzemezliğine işaret etmek için mi "Türkiye sosyalizmi" vurgulamasını yapıyorlar? Bu kadar basit görünmüyor. İki nedenle bu zorlamaya başvuruluyor. Öznel niyetin hangisiyle çakıştığını zaman gösterecek, ancak her iki neden de nesnel olarak varlığını koruyor: Birincisi, amaçlananın sosyalizm dışında bir hedef olması. Bu da ne, diyenlere yanıt hazırlanıyor: "İşte bu, Türkiye sosyalizmi." İkinci nedense daha karanlık: Yine aba altından sopa görünüyor. "Yüzde yüz Türkiye sosyalizmi öngörülüyor"muş. Ya sizinki yüzde kaç Türkiye'ye ait beyefendi? Gerisi nereden geliyor? Yani bu da "kökü dışarıda" suçlamasının inceltilmiş biçimi. Farklı sosyalizm görüşleri arasındaki tartışmalarda bu motiflerin kullanılmayacağını iddia edenler varsa, beri gelmeliler. Çok çok yakın tarihteki tıpkı basım senaryoların tekrarlanmayacağını kanıtlamalılar.

SOSYALİZMSİZ SOSYALİST PARTİ Mİ?

Ne ki, bu noktada bir çelişkinin açıklanması gerekiyor. Geniş parti olacak, sosyalist olacak, içinde rahatça tartışılabilecek. Bu ortamda kimse kalkıp da, "Yahu arkadaşlar şu sosyalist ülkede de çok iyi işler yapmışlar, emekçi halkımıza bu kazanımları anlatsak iyi olur" demez mi? Dememesi gerekiyor. Çünki yanıt Berktay'ın yine Saçak dergisindeki bir başka yazısından geliyor:

"Sosyalizmin kendisine özgü üretici güçlerin, yani sosyalizmi ve sadece sosyalizmi belirleyen üretici güçlerin henüz ortaya çıkmadığından şüphe ediyorum. Üretim ilişkileri ile üretici güçler arasındaki uyum hakkındaki tarihi materyalist önerme, üretici güçlerin en küçük nicel gelişme ihtiyacına derhal ve dolayısıyla yeni bir üretim biçiminin denk düşmesi biçiminde yorumlanamaz."

Berktay önce dünyada sosyalizmin olmadığını söylüyor. Sonra da bunun nedenleri üzerinde "şüphesini" açıklıyor. Kimsenin öznel görüşlerini bilimsel gerçeklerin yerine geçirmeye kalkışmasına karışmayız. Ancak üzerinde durduğumuz satırların yazarı, bir sosyalist parti kuruculuğuna soyunuyor. Garabet burada olduğu için de ilgi çekiyor.

Toplumun başlıca üretici gücü işçi sınıfıdır. İşçiler iş aletlerini devamlı olarak ileriye götürür, doğanın zenginliklerini gittikçe daha geniş şekilde kullanır, üretim deneylerini çeşitlendirir ve iş verimini artırır. Kapitalizmde üretim ilişkileri bu gücün önündeki engel haline gelmiş ve bu nedenle çoktan köhneleşmiştir. Üretim ilişkileri üretici güçlerin gerisinden gelir. Yani köhnemiş olan gider ve yerine üretici güçlerin gelişme düzeyi ve karakteri ile uygun yenisi gelir. Konumuzda, toplumsal karakterli mülkiyete dayanan yeni üretim ilişkisi, üretici güçleriyle uygunluk haline geldiğinde, üretici güçler de hızlı bir gelişmeye girerler.

Demek ki, kapitalist ülkelerde hakim olan köhnemiş sistem, üretici güçlerin gelişmesini köstekliyor. Bu etkiye karşın ve bugüne kadar, hernasılsa gerçekleşmediği gibi üretici güçler gelişe gelişe sosyalizmin kendine özgü haline mi gelecekler? Yok eğer üretici güçler ancak sosyalist ülkelerde gelişebiliyorlar ve Berktay'ın istediği gibi, "kendine özgü" niteliğe burada kavuşuyorsa, Berktay neden söz ediyor?

Berktay üretici güçlerin gelişme sürecini anlaşılmaz hale soktuktan sonra, bunun en önemli unsurunu gözardı ederek; ABD, Japonya, Almanya, Fransa, İtalya vb., Sovyetler'den de Çin'den de teknolojisi ve sermaye birikim açısından kat kat ileride, çünkü sosyalizmin üretici güçleri daha çıkmamış maalesef diyor. Spekülatif tezinin göstergesi mi ve doğru mu? Biz, Sovyet ve Çin işçilerini örnek verilen kapitalist ülke işçileriyle, bu ülkelerin emperyalist yağmadan pay almış ülkeler olduğunu akılda tutarak, her türlü sosyal, ekonomik gösterge ve bu gösterlerin gelişme hızları açısından karşılaştırmayı öneririz. Bakalım ne çıkacak?

> Kendine siyasi kimlik arayan ve amacı bir çevreyi biraraya getirmek olan koşul arayabilir. Oysa, sol bloğun partileşmesi için koşullara ihtiyacı bulunmuyor. Açıkça ifade edilen program ilkelerine sahip çıkan devrimci-demokrat, sol ve sosyalist akımlar, birleşik partiyi inşa edeceklerdir. Belki kimi belli ilkelere daha fazla ağırlık verecek, kimi başkalarına ama, savaşım gelişecek. Dostluk ve dayanışma pekişecek...

Bu tezlerle sosyalist parti kurulacak. Buna inanmak ve inandırmak çok zor olmaz mı? Ama sosyalizm dünya yüzünde olmasa da Berktay'ın umudu var, şöyle: Eskiden esir pazarlarında satılan zencilerin önünde hiçbir çıkış, hiçbir umut kapısı ve hiçbir alternatif yokmuş. Tarihi bir insiyatife sahip değillermiş. Çağımız o korkunç dönemlerden, stratejik insiyatifin artık tarihin sadece mazlumları olmaktan çıkan emekçilerin elinde olmasıyla ayrılıyormuş. Bunun verdiği güvenle iyimserlik içindeymiş. Berktay'la paylaştığız tek görüş bu: Stratejik insiyatifin emekçilerin elinde olması. Peki bu insiyatifi yaratan nedir? Üretici güçlerin köhnemiş üretim sistemiyle çatışmasından vazgeçtik, sosyalist ülkelerden de vazgeçtik, peki ya nedir?

DEMOKRASİ SAVAŞIMININ ARACI OLARAK BİRLEŞİK PARTİ

Ne yazık ki, "sosyalist parti kuruluş çalışmaları" arkasında bu çelişkiler yaşanıyor. Ortada ne bir ilke ne bir sistematik görüş var ama, sosyalist parti kurulacak. Ortaya atılan koşullarla mı?

Sosyalist parti tartışması tek taraflı yapılıyor. Tek taraflı yapılmasının tüm kusurlarını taşıyor. Birileri çıkıyor, ölçütler ve koşullar koyuyor, geçmişi ve çeşitli siyasi akımları mahkûm ediyor, kendinden menkul sosyalizm ve sosyalist parti ilkeleri ileri sürüyor. Bu görüşler bütünüyle öznel olduğu için tartışma diyoruz. Yoksa bu tartışmada gerçek anlamda taraflar ve karşıt görüşler yok. Neden yok? Çünkü tartışma dışındaki sosyalist ve devrimci-demokrat akımlar farklı bir zemin üzerinde duruyorlar. Bu zemin nedir? Birinci farklılık çıkış noktasında. Partileşme gereğinin kaynağında sosyal demokrasi ile karşıtlık değil, demokrasi savaşımı bulunuyor. Öyle bir araç gerekli ki, bu araç sayesinde öncelikle köklü dönüşümlerden yana demokrasi güçleri tek bir dalga haline gelebilsin. Bununla birlikte bu araç sosyal demokrasi ile ortak demokrasi savaşımı olanakları yaratsın.

Çıkış noktasına bağlı olarak ikinci farklılık hangi ilkelerin tartışmaya geldiğinde görülüyor. Bugünkü özel koşullar sosyalizmi ve sosyalist parti ilkelerini tartışmayı gerekli kılmıyor. Çünkü hem amaç değişik, hem de bu tartışma yersiz. Hiç kuşkusuz koşullar ve savaşım hedefleri -ikisi birarada- gerçekten bir sosyalist partiyi gerektirseydi. "tartışma" bugünkünden çok farklı ve bilimsel temellere dayanan bir tartışma olacaktı.

Üçüncü farklılık koşullarda. İçerik ve anlamları ne olursa olsun, tek başına ortaya koşul sürerek çıkma tavrı bile tümüyle yabancı kalınması gereken bir yöntem. Kendine siyasi kimlik arayan ve amacı bir çevreyi biraraya getirmek olanlar koşul arayabilirler. Oysa, sol bloğun partileşmesi için koşullara ihtiyacı bulunmuyor. Açıkça ifade edilen program ilkelerine sahip çıkan devrimci-demokrat, sol ve sosyalist akımlar, birleşik partiyi inşa edeceklerdir. Belki kimi belli ilkelere daha fazla ağırlık verecek, kimi başkalarına ama, savaşım gelişecek. Dostluk ve dayanışma pekişecek. Bu birliğin sosyal demokrasiyi de kapsayan tüm demokrasi güçlerinin itici gücü olmasına çalışılacak. Emekçi halkın siyasi çıkarları ve yönelimi böyle beliriyor. ●

Tekellerin dışında siyaset yasak

MEHMET ŞÜKRÜOĞLU

BÜYÜK, aydınlık bir salon, heyecanlı ve oldukça sinirli dinleyiciler. Kürsüdeki öfkeli konuşmacıyı dinliyorlar:

"Memura yasak, işçiye yasak, tüccara yasak, kim yapacak siyaseti? Yalnız hükümet mi? Ekonominin konuşulduğu her yerde siyaset vardır. Yasakla kimse bir yere varamayacaktır. Yapılan yanlışlar varsa söylenecektir."

Konuşmacıların biri bırakıyor, diğeri alıyor:

"Hükümet sanıyor ki bizi kendi başına bırakırsa ya davulcuya varırız ya zurnacıya. Ama biz sokaklara dökülünce gereken yerden hesabını sormasını da biliriz. Tasarı Anadolu'yu öldürmek istiyor. Elli milyonu kendilerine düşman etmesinler."

Ne olur ne olmaz, hemen açıklayalım. Konuşmaları, devletin resmi haber ajansından, Anadolu Ajansı'nın bir haberinden aldık.

Toplantı da ne bir işçi sendikasının ne de bir siyasal partinin toplantısı.

Bu sefer tepki gösterenler Ticaret ve Sanayi Odalarının Başkanları. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin (TOBB) 8 Nisan günü Ankara'da yaptığı **"Başkanlar Toplantısı"**ndaki konuşmalardan ilk yaptığımız alıntı Samsun Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Mehmet Çebi'nin, ikinci alıntı da Erzurumlu Başkan Semahattin Eğriçayır'ın. Diğerlerinin konuşması da aynı yönde...

Yakındıkları konu da, hükümetin kendilerine danışmadan TOBB Yasasını değiştirmek istemesi. Tasarının en çok tepki gören iki yönü var.

Biri, Sendikalar Yasası'ndakilere benzer kısıtlamaların TOBB için de **"düşünülmeye başlaması"**.

Diğeri, işçi ve memurlara yasak olan "siyasetin", kendileri için de **"fiilen"** kısıtlanması.

İşçi ve memurlara getirilen yasakların kendilerine de işletilmesi ağırlarına gidiyor.

Sonuç?

Sonuç olarak, hükümetin istediği tasarı yasalaştı.

Kimse **"sokağa dökülmedi"**. Ama özel sektörün en geniş örgütünde huzursuzluk sürüyor.

NEYİN DUMANI ÇIKIYOR?

"Ateş olmayan yerden duman çıkmaz" derler.

TOBB'dan gözüken duman da tekeller ve büyük sermaye çevreleriyle diğerleri arasındaki çelişkilerin giderek keskinleşmekte olduğunu gösteriyor. Uygulanan ekonomi politika, geniş emekçi katmanların satınalma gücünü kısıtlayıp iç pazarı daraltırken, sayıları 50'yi bulmayan büyük sermaye şirketleri özel kesim ihracatının yüzde 80'ini gerçekleştiriyorlar.

"İthalatın liberalleşmesi" adına, tarım ürünlerine kadar bir dizi ithal malı gittikçe daralan Anadolu pazarına girerken, serbest ithalata üç gün bile dayanamayacak olan otomotiv ve beyaz eşya üreticileri, bu tip ürünlerin ithalatına konan yüksek fon ve vergilerle korunuyor.

Hem büyük sanayicilerin hem küçük imalathanelerin, hem büyük ihracatçı ve ithalatçıların, hem de Anadolu esnafının bir arada yer aldığı TOBB çatısından çıkan duman, işte bu çelişkilerin dumanı.

Kısaca Özal ekonomisinin birkaç yılda ulaştığı nokta, sadece ücretlileri ve sabit gelirlileri değil, giderek artan bir şekilde açığa çıktığı gibi üreticileri, esnafı, küçük sanayicileri, çıkarı tekellerle uyum göstermeyen geniş kesimleri derinden etkilemeye başladı. ●

Beş yılda ücretlerin beşte biri eridi

yıllar	ORTALAMA YEVMİYE (TL)	İTO geçinme endeksi (Aralık 79=100)	gerçek ücret (TL)	ücret endeksi (1980=100)
1980	427.0	194.3	219.70	100
1981	543.8	267.3	203.44	92.6
1982	691.0	354.7	194.81	88.6
1983	922.0	456.9	201.77	91.8
1984	1.254.0	665.2	188.50	85.8
1985	1.734.0	964.5	179.80	81.8

Mart ayında açıklanan bilançolara göre, şirketlerin Kârları geçen yıla göre yüzde 70 artarken, ücretlerin satınalma gücü gerilemeye devam etti.

SSK verilerine göre, ortalama günlük ücretler son bir yılda gerçek anlamda yüzde 4.7 oranında geriledi.

Sigortalıların ortalama ücretleri 1980 yılında 427 lira iken 1985 yılında 1.734 liraya yükseldi. Görünürde 3 kat arttı. Aynı süre içinde fiyatlar 4 kat arttı. Örneklemek gerekirse, 1980 yılında 100 liraya aldığımız bir mal için 1985 yılında 496 lira ödemeye başladık. Bu durum görünürde artan ücretlerin erimesine yolaçtı. Beş yılda ücretlerin beşte biri daha gitti. Satınalma gücü yüzde 18.2 oranında geriledi.

Ödemeler Dolarlaşırken

TUNÇ TAYANÇ

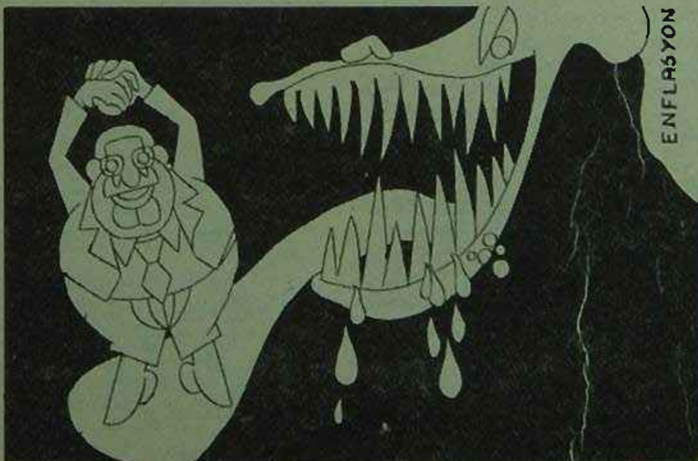
YANILMIYORSAM, önce yabancı kitap ithal eden, satan bazı kitabevleri başladılar kitapların fiyatlarını dolara, sterline göre belirlemeye. Kitabın üstünde fiyatı TL olarak yazılmıyordu artık. Onun yerine, duvara kurları gösteren listeler asılıyordu. Kitabın üstünde iki dolar mı yazıyor, buluyordunuz duvardaki listeden iki doların o gün kaç lira ettiğini, karşılığını TL olarak ödüyordunuz.

Sonra sıra ev sahiplerine geldi. Daha "Arap yazcılar" gelmemişti ama, TL öylesine aşınıyordu ki, evi kaça kiraya verirlerse versinler, bir süre sonra benzerlerinden geri kalıveriyordu. Çözüm, ev kiralarının da dolar -bazen de altın- karşılığı hesaplanması oldu. Artık kiracıya 100 dolar, 300 dolar deniyordu; kiracı da o ay ödeyeceği kirayı bilmek için devalüasyon haberlerini, döviz kurlarındaki değişmeleri yakından izlemek zorunda kalıyordu.

Şimdilerde de, dinlenmek için bir yere birkaç gün gitmeye kalkışabilecek birileri hâlâ kaldıysa, onların ödemeleri de belirlenen yabancı paraların o günkü TL karşılıkları olacak. Kuşkusuz, "kitap alabilen, 'kondu'nun ötesindeki kiralık yerlere yaklaşabilen, hele tatil yapabilenler kimlerse, döviz karşılığı TL ödeyecek olanlar da onlardır, sana ne," diyen çıkabilir.

Doğru, bana ne! Ama aklıma takılan iki konu var: Birincisi, ideolojik bulunabilir ama, doğrusu bu ya, meraktan. Sosyalist ülkeler üzerine ahkâm kesen antisosyalistlerin, "halk her istediğini kaliteli malı her yerde bulamıyor; dövizle satış yapan mağazalar var, kaliteli mallar orada, ama oradan alışveriş yapabilmek için de dövizin olmalı" dediklerini hatırlıyorum. 'Kapitalist' toplumun yararlarını, 'sosyalist' toplumun da zararlarını göstermek için en çok kullanılan savlardan biriydi bu. N'oluyoruz? Bugün yabancı para cinsinden lira hesabı, yarın lirayı attınız mı, gelsin yabancı parayla ödeme...

İkincisi, ideolojik filan değil, doğrudan doğruya yaşamdan. Asgari ücret 1 Ekim 1985'de yürürlüğe girdi. 41.400 lira. O günün dolar değeri 542.55 TL; mark değeri ise 202.75 TL. bu durumda, asgari ücret yaklaşık 76 dolar ya da 204 mark ediyor. Bugün dolar 656.40 TL; mark da 294.55 TL. Hesaplamayı dolar üzerinden yaparsak, asgari ücretin bugün 50.000 TL olması gerek; mark üzerinden hesaplarsak, 60.000 TL olması gerektiği görülüyor. Hani diyorum, hazır ödemeleri dolar, mark üzerinden hesaplamaya başlamışken, ücret ödemelerini de dolar, mark olarak belirsek, ödemeleri gene TL olarak yapsak. Böylece ücretli kesimin eline geçenden yukarıdaki örnekte olduğu gibi, yedi ay içinde azalma olmasa. Sadece bir öneri...

MEHMET OĞUZ GÜREL

Yeni Çıkan Kitaplar

1 Mayıs'lar 100. Yılında

işçi sınıfı hareketi ile ortak çıkar birliklerinin gittikçe arttığı günümüzde, gericiliğe ve tekellere karşı tüm çalışan halkın dayanışma günü vebayramı olarak kutlanıyor.

1 MAYIS, Amerika'nın Şikago kentinde, işçilerin günlük çalışma saatlerinin düşürülerek, sekiz saat olarak belirlenmesi amacıyla, genel greve gittikleri gündür. Günde 12-16 saat, kötü koşullarda çalışan işçilerin, daha önceki girişimlerinin boşa çıkması üzerine, beş bin işyerinde genel direnişe geçtiği tarihtir. Bu grevler baskıyla karşılandı. 4 Mayıs'a kadar süren olaylarda polisin ateş açması sonucu çok sayıda işçi öldü ve yaralandı, sekiz işçi lideri tutuklandı.

Mahkeme, daha baştan bu sekiz yiğit insanın yok edilmesini istiyordu. Sonunda üçü ağır hapis cezasına çarptırıldı, biri hücresinde ölü bulundu, dördü ise idama mahkûm edildi. İdama mahkûm edilenlere, özür dilekçesi verirlerse, cezalarının ömür boyu hapse çevrileceği söylendi. Onlar reddettiler. 1 Mayıs 1986 grevlerinin önderlerinden Albert Parsons, ölmeden önce karısına ve çocuklarına yazdığı mektupta şöyle diyordu: "Sevdiklerimiz için yaşamakla gösteririz sevgimizi. Ve gerektiğinde ölmekle gösteririz sevgimizi. Benim hayatım ve doğal olmayan haksız ölümümü başkalarından öğreneceksiniz. Babanız, özgürlük ve mutluluk uğruna gönüllü olarak canını vermiş bir kurbandır... Bu mektubu yalnız sizin için değil, daha doğmamış çocuklar için de, ölen bir kişinin ölüm yıldönümlerinde okumanızı istiyorum."

İşçi sınıfı, tarihine acılı biçimde kazanılan 1 Mayıs'ı ve önderlerini unutmadı. Sonunda, 14-21 Temmuz 1889'da Paris Kongresiyle kuruluşu gerçekleştirilen II. Enternasyonal 1 Mayıs'ı işçi sınıfının uluslararası birlik ve dayanışmasının kutlanacağı gün olarak seçti. Sosyalistlerin yönetiminde gerçekleştirilen Paris Kongresinde şu karara varılmıştır: "Tespit edilen tarihte bütün ülkelerde ve bütün şehirlerde aynı zamanda uluslararası büyük bir gösteri yapılacak ve gösteri aracılığıyla emekçiler, 8 saatlik işgününün yasal olarak kabul edilmesi için resmi makamları zorlayacaklardır."

Bugün 1 Mayıs, bütün dünyada işçilerin dil, din, ırk, milliyet, düşünce farklılıklarına bakılmaksızın, sermayeye karşı birlik, mücadele ve dayanışma günü olarak kutlanıyor. Bu kutlamalar, ülke koşulları ve kutlama biçimi ne olursa olsun, beş kıtada da yapılıyor ve 1Mayıs evrensel bir gün olarak kapitalist ve sosyalist ülkelerde işçi bayramı olarak kabul ediliyor.

1 Mayıs herşeyden önce bir işçi bayramıdır, ancak tüm emekçilerin

Bugün dünyada 500 milyondan fazla sendikalı işçi var. Sermayenin ve gericiliğin uluslararası çıkar ve dayanışma birliği içinde bulunduğu gibi, işçilerin çıkar ve dayanışması

da c
düze
sını
K
nalın
de a
sendi
rısına
ması
rası
Send
yükü
sırtın
ların
Send
rası
.Konf
Konf
lusla
ülkel
arası
limle
mekt
yeye
güç l
ket s

1Mayıs 1977 kanlı olaylarını ya

BEŞİNCİ ve altıncı katlarda, Taksim tarafına bakan kısımlara saat 10.00'da yetkililer geldiler, bu saatten sonra buraya kimsenin giremeyeceğini söylediler. (OLE—YİS Sendikası İstanbul Şube Başkanı Ali Kocaman'ın anlattıklarından.)

"Bizi ilk uyaran garson oldu: 'Adama bakın işaret veriyor' diye bağırdığı anda, bulunduğumuz yerin karşısındaki çatıda, birisinin el kol hareketleriyle birtakım emirler verdiğini gördük. Parkalı, bıyıklı ve orta yaşa yakın biri olduğunu anımsıyorum. Yanına zaman zaman iki kişiningelip gittiğini gördüm. Birinin elinde tabanca vardı." (Sinematek yönetmeni Vecdi Sayar'ın anlattıklarından.)

"İntercontinental (Şimdiki Marmara Etap) otelinden açılan yaylım ateşinden dolayı halk kürsüye doğru kaçıştı." (Tüm Öğretim Üyeleri Derneği İstanbul Şube Başkanı Prof. Dr. Nuri Karacan'ın anlattıklarından.)

"Servis görevlisi, içeriden bunları tespit ediyor. Bakıyor, 17. kattaki bazı odaların camından içten atılma kurşun deliği var. Yani o gün, ilgililer hangi odalarda kalmışlarsa, orada kurşun delikleri var." (Ali Kocaman'ın anlattıklarından.)

"Odanın camlarından alanı seyreden kişiler ve masa üzerinde teleobjektifli makineler gördüğüm için, gazetecilerin bu odada olduğunu sanarak içeri girdim. Ancak, odanın kapısından adımımı atar atmaz oldukça 'mütecaviz' bir biçimde ve itilerek durduruldum. Kapıyı hızla yüzüme kapatan kişi gözlüklüydü.

ıların ulusal ve uluslararası yılerde birliğini ve dayanışma- gerektirmektedir.

apitalizmin 1970'li yıllarda bu- ının derinleşmesi ve 1980'ler- ırtarak sürmesi ile birlikte ikalara karşı sermayenin saldı- ı tanık olunuyor. İşsizliğin art- da bu mücadelesinde uluslara- sermayeye olanaklar tanıyor. ikalar ise, ekonomik bunalımın nün işçi ve emekçi sınıfların ıa yüklenmemesi için kazanım- ı korumaya çalışıyor. Dünya ikalar Federasyonu, Uluslara- Hür Dünya İşçi Sendikaları ederasyonu, Dünya Emek ederasyonu, Avrupa'daki u- rarası örgütler ve kapitalist erdeki ulusal sendikal örgütler nda birlik ve dayanışma eği- ri bu nedenle gelişme göster- ı, karşılıklı anlayış ve serma- arşı ortak mücadele eğilimleri azanmaktadır. Sendikal hare- ahlanmaya ayrılan dev kay- nakları dünya halklarının ekonomik ve toplumsal gelişmesi için kullanmak ve dünyayı nükleer bir felaketten kurtararak silahlanma yarışını durdurmak için uğraş vermektedir.

19.3.1981 tarihli bir yasayla, 1 Mayıs'ın resmi tatil olmaktan çıkartıldığı ülkemizde, sendikal hak ve özgürlükler budanmış durumdadır. Emeklilik yaşı arttırılmış, kıdem tazminatı fon tasarısı yasalaşmak üzeredir. Özel sektörde günlük ücret asgari ücretin altına düşmüşken, asgari ücret kaldırılmak istenmektedir. Özel sektör altın çağını yaşarken, işçi sınıfı her geçen gün biraz daha yoksulluğa itilmek istenmektedir...

İşte 1 Mayıs bu koşullarda bu yıl 100 yaşına bastı. Savaşa ve sömürüye karşı, barış ve demokrasi için yürütülen 100 yıllık mücadele, dünden yarına, coşkun bir nehir gibi akarak, ilerlemesini sürdürüyor...

...ratanlar ne zaman hesap verecek?

Salt merakımı gidermek için odalara servis yapan garsona "Bu odadakiler kim?" diye sordum Garsonun cevabı "Polisler" oldu.." (Günaydın Gazetesi'nden Necati Doğru'nun anlattıklarından.)

"Toplum polisi şefine, sular idaresinin üzerine mevzilenerek ateş edenleri gösterdiğim sırada, dövülmeye başlandım." (Ahmet İsvan'ın anlattıklarından.)

Evet, tüm bu konuşmalar, kanlı 1977 1 Mayısından sonra yapıldı. Bunların kimi çeşitli basın organlarında yer aldı, kimi emniyet ve savcı ifadelerinde. Biz de yazar Nail Güreli'nin "İki 1 Mayıs" adlı kitabından size aktardık.

Anlatılanların hemen hepsinde kanlı olayların altındaki acı ve ürkütücü gerçek ortaya çıkıyor.

1 Mayıs 1977'de tam 36 kişi öldü, yüzlerce insan yaralandı.

Bu olayları yaratanlar kimlerdi? Kimler bu kadar insanın ölümüne bile bile neden olmuştu?

Olaylardan sonra açılan dava 1977 yılından bu yana hâlâ sürüyor. Savcılık tarafından hazırlanan iddianamenin 36. sayfasında ise, aynen şu ifade yeralıyor:

"Alanın en hâkim ve stratejik noktalarından, 10 dakika kadar devam eden seri atışlarda 2000'e yakın mermi yakıldığı ifade edilmektedir. Şu durum karşısında eğer hedef gözetilerek ateş edilmiş olsa idi, kurşunla 5 ölü 32 yaralı değil, bu rakamların pekçok üstünde ölüm ve yaralanmalar meydana gelirdi. O halde tertip olunan bu hareket 100 binin üzerinde mitingi izlemekte olan halk üzerinde yılgı, korku ve panik yaratmayı amaçlamak idi."

Dava ile ilgili olarak tutuklanan sanıklar ise 11 Nisan 1986'da İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi Başkanlığına bir dilekçe vererek, "1 Mayıs faciasını bizzat yaratan ve kararlılıkla uygulayan, yurt, insanlık ve demokrasi düşmanları" hakkında "**soruşturma yapmayarak görevlerini savsaklayan ve kötüye kullanan ilgili kamu görevlilerinin saptanarak haklarında kamu davası açılmasını**" istedi.

Savcıların iddianamede yeralan ifadeleriyle 1 Mayıs faciasını bizzat yaratan ve kararlılıkla uygulayanlar kimlerdi? İlgili kamu görevlileri, neden gerçek suçluların ortaya çıkarılması için görevlerini yapmıyordu? Yine iddianamede belirtildiği gibi, bunlar er ya da geç, şaşmaz "Türk adaleti" önünde gereken hesabı ne zaman verecekti?

Dr. Nejat Yazıcıoğlu

"Toplum kendisini işkencenin öznesi olarak duymalıdır..."

Sorgulamayı düzenleyen yasalarda yazılı yöntemlerde işkence, eziyet, fiziki baskının yeralmadığı görülüyor. Gerçekte ise, uygulanan yöntemlerin neler olduğunu herkes biliyor. Öncelikle de işkenceciler. Hekimin kritik önemi de bu aşamada artıyor. Sorgulamanın yaralı ya da yaşamı tehlikeye düşmüş kurbanı hakkında nasıl bir rapor düzenlenmelidir?

İşkence iddiaları ve bu iddiaları belgeleyen mahkeme karar ve zabıtları, bir süredir siyasal gündemimizin önemli maddelerinden birini oluşturuyor. Son günlerde, tıp ve hekimlik mesleği de bu iddialarla leke almış durumda. Tıp ve hekimlik mesleğinin onuru ile meslek ahlakı ve ilkelerini savunmakta kararlı olan Tabip Odası'nın, deontoloji ve hipokrat yemini ve meslek odalarının bu tür davranışlar sonucu üyelerine uygulayabilecekleri yaptırımlar üzerine görüşlerini almak için İstanbul Tabip Odası Genel Sekreteri Dr. Nejat Yazıcıoğlu ile yaptığımız söyleşiyi sunuyoruz.

GÜN: Basında tutuklulara işkence yapılırken gözetimde bulunmuş, bizzat katılmış hekimlere ilişkin haberler çıkıyor. Tabip Odası'nın "Meslek Ahlakı"nı çiğnedikleri gerekçesiyle, bu hekimlerin cezalandırılması yönünde kararı var. Bu ortamda oda adına "meslek ahlakı" anlayışınızı açabilir misiniz? Nedir hekimlerin meslek ahlakı?

Dr. Nejat Yazıcıoğlu: Tıp ve hekimlik sanatlarına ilişkin meslek ahlakı kavrayışının ve ilkelerinin iki bin beş yüz yıllık bir geçmişi var. Bu ilkeler hekimliğin babası sayılan Hipokrat'ın kendi adıyla anılan hekimlik yeminiyle -Hipokrat'ın andı da deniliyor- yazılı olarak günümüze ulaşmıştır.

Genel olarak meslek ahlakını şöyle açıklamak bize doğru görünüyor: Bireysel ve toplumsal yaşamı, kutsal ve dokunulmaz yaşama hakkını tehdit eden veya tehlikeye düşüren olgular karşısında hekimlerin davranış biçimlerine ilişkin ölçüler ve kurallar dizgesi. Buna bilimsel adıyla "tıbbi deontoloji" diyoruz.

GÜN: Tüm dünya hekimlerinin benimsedikleri Hipokrat yeminini ve anlamını açıklar mısınız?

Yazıcıoğlu: Bugün, insana ve insanlığa yönelen tehlikelerin arttığı çağımızda, Hipokrat yemininin özü dinamik bir biçimde yorumlanmalıdır. Bu yemin genel ve evrensel düzeyde kabul görmüş ahlakçılık, iyilik, özveri motifleri taşımaktadır. Hipokrat, hekimlerin usta, çırak ilişkisi içinde yetiştikleri, sağlık ve güvenlik sistemlerinin olmadığı, bir kır toplumunun bilge hekimidir. Böyle bir ortamda hasta ve hekim hem yalnızdırlar, hem de doğrudan ilişki içindedirler. Hipokrat yeminini idealize ederek, tarihte hiçbir zaman yer almamış, önkoşulu olarak kendini, topluma adamış hekim tipini algılamak kanımca yanlıştır.

GÜN: İşkence ve hekimlik mesleği bağdaştırılabilir mi?

Yazıcıoğlu: Bu sorunun yanıtı açık değil mi? Tüm okuyucularınız, hatta işkenceci bile bunu bilir.

GÜN: Tıbbi Deontoloji Tüzüğü, tabip odalarına, meslek ahlâkına uymayan hekimlere ilişkin nasıl bir yaklaşımı içeriyor?

"BİZDE YARGI ORGANININ ADI ONUR KURULUDUR"

Yazıcıoğlu: Tıbbi Deontoloji Tüzüğü, mesleki örgütümüzün temel yasasına bağlı olarak çıkarılmış bir 'mesleki yargı yasası'dır. Odalar, adli yargıdan ayrı olarak kendi üyeleri için, geçerli bir yargı organına sahiptirler. Bizde yargı organının adı Onur Kurulu'dur. Seçimle göreve gelir ve işleyişi bir bakıma adliye mahkemelerinin işleyişini andırır. Herhangi bir üyemiz hakkında Onur Kurulu'nun çalışabilmesi için bu hekimin mesleki geleneklere, örf ve ahlaka, tüzükte yazılı meslek kurallarına uymadığına ilişkin bilgilerin yönetim kuruluna verilmesi gerekmektedir. Yönetim Kurulu bir ya da birden fazla kişiyi ilk tahkikat, sorgulama ve belge toplamayla görevlendirir. Hazırlanan dosyayı Onur Kurulu'na sunar. Tahkikat ve yargı aşamaları gizlidir.

GÜN: İşkencede öldürüldüğü mahkemece karara bağlanmış bir tutuklu hakkında Adli Tıp Kurulu'nun çelişkili raporlar düzenlediği basında yer aldı. Ölüm ve sakatlanmayla sonuçlandığı ileri sürülen işkenceli sorgulamalarda hekim raporlarının önemi ve değeri nedir?

Yazıcıoğlu: Sorgunun amacı, gerçeğin -hangi gerçekse aranan- açığa çıkarılmasıdır. Bir sanıktan bildiği varsayılan bir gerçeğin, bir bilginin öğrenilebilmesi için sorgulayıcının yöntemleri ne olmalıdır? Sorgulamayı düzenleyen yasalarda yazılı yöntemlerde işkence, eziyet, fiziki baskının yeralmadığı görülüyor. Gerçekte ise, uygulanan yöntemlerin neler olduğunu herkes biliyor. Öncelikle de işkenceciler. Hekimin kritik önemi de bu aşamada artıyor. Sorgulamanın yaralı ya da yaşamı tehlikeye düşmüş kurbanı hakkında nasıl bir rapor düzenlemelidir?

Hekim, bilimsel kanıtları, görevi ve inançlarıyla tutarlı kalarak, gerçeği mi rapor edecektir, yoksa, işkencenin reddine, kanıtlarının ve izlerinin yokedilmesine veya en azından bulanıklaştırılmasına uygun bir rapor mu hazırlayacaktır? Raporun değeri her zaman büyüktür. İster gerçeği yansıtsın, isterse gerçeğin belirsizleştirilmesine, yokedilmesine yarasın, o hep bir belge niteliği taşıyacaktır. Raporun bilimsel ve nesnel belgelere bağlı kalan yargı kurumları nazarındaki

Mustafa Tunç'u öldüren işkence, 'Habis bir tümör' müydü?

Mustafa Tunç, 1956'da Elbistan'da doğdu. Seyyar satıcılık yapıyordu. 13 Ocak 1981'de gözaltına alındı. 9 Temmuz 1982'de öldü.

MUSTAFA TUNÇ ve iki arkadaşı Ali Ülger ve Ramazan Gezer, 1981 yılının 13 Ocak günü, İstanbul'da genel bir arama sırasında gözaltına alındıklarında, Mustafa Tunç ölüm yolculuğuna çıktığını bilmiyorlardı.

Ümraniye Karakoluna götürüldüler. Altı gün elektrik şoku, falaka, tazyikli soğuk su, çıplak olarak yerlerde sürünme, sigarayla vücutlarda yaralar açılması, birbirlerine dayak attırılması... gibi işlemlere tutuldular. Sonrası aşağıda anlatıldığı gibi geldi. Bunlar Mustafa Tunç'un ağabeyi tarafından anlatıldı, belgelerle kanıtlandı.

Mustafa Tunç'un; Danışma Meclisi'ne, İçişleri Bakanlığı'na, Milli Güvenlik Konseyi'ne, 1. Ordu Adli Müşavirliği'ne ve İnsan Haklarına gönderdiği kendi elyazısıyla yazdığı dilekçeye göre, kendisine Ümraniye karakolunda işkence yapanların isimleri şunlar: Komiser Muavini Servet Acar, Polis Aydın Erdoğan ve Polis Zafer Yalçın. Ayrıca karakolda o sırada görevli olan binbaşı ve er Osman Bağcı da bu işkencelere bizzat katılmış.

19 Ocak'da Mustafa Tunç, Ramazan Gezer ve Ali Ülger Emniyet Müdürlüğü 1. Şubeye götürülüyorlar ve üç gün süreyle elektrik verme, falaka, soğuk su, askı, makata cop sokma işlemleriyle karşı karşıya kalıyorlar.

22 Ocak'da tekrar Ümraniye karakoluna iade ediliyorlar, iki gün aynı işlemler yine uygulanıyor.

24 Ocak'da Üsküdar Emniyet Amirliği'ne götürülüyorlar ve burada da aynı işlemler tekrar ediliyor, dokuz gün aç susuz bırakılıyorlar. Bu işkenceleri yapanları Mustafa Tunç dilekçesinde şöyle sıralıyor: Tim amiri başkomiser Rumi Nergiz (bu memur şu anda emekli olmuş ve Üsküdar'da içkili lokantası var), polis memurlarından Aydın, Sadık, Azimet, Hüseyin, Ali ve komiser muavini Kemal. İşkence 3 Mart 1981 tarihine kadar sürüyor.

3 Mart 1981'de Selimiye'ye getiriliyorlar ve Mustafa 4 Martta görevli doktora muayene oluyor, doktorun Selimiye hasta kayıt defterine yazdığı bulgular ise şöyle: Vücudun çeşitli yerlerinde yara, askı izleri, ayaklarında patlaklar, yumurtalıklarında şişme ve vücudunda söndürülmüş sigara yanıkları.

Daha sonra Sultanahmet Askeri Cezaevi'ne gönderilen Mustafa, 26 Ekim 1981 tarihinde cezaevi doktoruna muayene oluyor. Doktor hastaneye sevk etmesine karşın, tam ikibuçuk ay sonra 6 Ocak 1982'de Haydarpaşa Askeri Hastanesi'ne sevk ediliyor. Muayeneyi yapan doktor binbaşı Mehmet Karakaş on günlük kontrol süresi veriyor, ancak cezaevi müdürünün engellemesi sonucu üçbuçuk ay gidemiyor. 6 Nisan 1982'de hastaneye muayeneye gidip on günlük bir kontrol süresi sonucunda 22 Nisan'da ameliyatla sağ yumurtalığı alınıyor. Nedeni: Elektrik verilerek ezilmesi ve zamanında cerrahi müdahale yapılamaması sonucu yumurtalığın kuruması.

Mustafa Tunç üç ay sonra ölüyor.

Annesinin verdiği dilekçe ile açılan davada ise, Askeri Savcılık raporunda Mustafa Tunç'un «habis bir tümör» tarafından öldüğüne, kovuşturmaya yer olmadığına karar veriliyor. Dava düşüyor...

değerini de bu niteliği belirler kanısındayız.

GÜN: Tüm hekimlerin bu konuda, bilgili ve yetişmiş olduğunu söyleyebilir miyiz?

Yazıcıoğlu: Hekimlerin bu alanda bilgileri yeterli değildir. Ama çok bilgili olmaları, bu bilgi açığını ivedilikle kapatmaları gerektiği söz götürmez.

GÜN: İşkencenin bir sorgulama aracı olarak kullanılması konusunda neler söyleyebilirsiniz?

"BİR TEK İŞKENCENİN VE TEK İŞKENCECİNİN VARLIĞINDA BİLE, TOPLUM KENDİSİNİ İŞKENCENİN ÖZNESİ OLARAK DUYMALIDIR:"

Yazıcıoğlu: Sorgulamacı, kendisini aynı zamanda, savcı, yargıç ve infaz görevlisi olarak görebiliyorsa, ona, görevini böyle anlaması öğretiliyorsa, işkence tabii ki sorgulama aracı olarak kullanılabilir, diyoruz.

Bu yanıt, ne olmamalıdır yanıtı, iki uzlaşmaz dünya görüşünün yansımasıdır.

İşkencenin sorgulamada ne kadar başarı sağladığını bilmiyorum. Ancak, bir kitlesel terör aracı olduğunu, temel hedefinin de böyle anlaşılması gerektiğini düşünüyorum. Bir tek işkencenin ve tek işkencecinin varlığında bile, toplum kendisini işkencenin öznesi olarak duymalıdır. ●

İşkencelere göz yuman doktorlar Tabip Odası'nın gündeminde

NAZIM ALPMAN

İSTANBUL Emniyet Müdürlüğü'nde görevli üç polis; Ümit Bağbek, Orhan Yaman ve Mehmet Yetiş, Türkiye Komünist Partisi üst düzey sorumlusu Mustafa Hayrullahoğlu'nu işkence ile öldürmekten, 10 yıl 8'er ay hapisle cezalandırıldılar.

Dava ilginç gelişmelere neden olmuştu. Müdahil avukatlar, karara, "suçun canavarca hisle adam öldürmek" olduğunu iddia ederek, itiraz edip temyize başvururken, sanık avukatları da müvekkillerinin hakkında verilen kararı temyiz ediyorlardı. Gerçekten de sanıklar, "Biz sorgulamaya henüz başlamamıştık bile. Adını öğrenmeye çalışırken öldü," diyorlardı.

Adli Tıp Kurumu ise, Hayrullahoğlu'nun vücudunda oluşmuş tam 60 ekmoz ve gırtlak kemiği kırığı için "yakalanma anında" ya da "yakalanmadan önce" olmuştu diye rapor veriyordu. Müdahil avukatlar "Adli Tıbbın" bu tesbitlerini hipokrat yeminine, maddi bulgulara, tıbbi verilere aykırı bulduklarını belirterek, çelişkili raporlar veren Adli Tıp Kurumu Başkanı Prof. Dr. Şemsi Gök'ün de aralarında bulunduğu 10 Profesör, 3 doçent olmak üzere, toplam 25 doktor hakkında soruşturma açılmasını istediler. Avukatlar tarafından yapılan başvurunun sonuç bölümünde, olaylar açıklandıktan sonra şöyle deniyordu:

"...yargılama boyunca kaynağını yasalardan almış olan Adli Tıp Kurumu 1. İhtisas Dairesinin Adli Tıp Kurumu genel kurulunda görevli hekimler, davaya ışık tutmak bir yana, maddi ve mantıki gerçekleri tersyüz etmek için adeta uğraşmışlardı. Herşeyden önce mesleklerinin kutsiyetini hiçbir şekilde düşünmeyen bu hekimler hakkında gerekli işlemlerin yapılmasını saygıyla dileriz."

İstanbul Tabip Odası, yasaların kendisine tanıdığı hakkı kullanarak, bu hekimlerin Onur Kuruluna verilip verilmeyeceği konusuna açıklık kazandırılması için bir komisyon oluşturdu.

YARGITAY'IN ŞEMSİ GÖK HAKKINDAKİ SUÇ DUYURUSU

Diğer yandan gelişmeler bu kadarla kalmıyor, Yargıtay 1. Ceza Dairesinin 8.4.1986 gün ve 1986/475-1214 sayılı kararıyla Adli Tıp Kurumu Başkanı Şemsi Gök hakkında aynen şu ibarelerle suç duyurusunda bulunuluyordu:

"...Gösterilen sebeplerle yasaya aykırı görülen hükmün BOZULMASINA, Adli Tıp Kurumu Başkanı Şemsi Gök'ün pek çok dosyada görülen ve tevali eden yargılamayı geciktirici ve etkinliği azaltıcı nitelikteki tutum ve davranışlarından dolayı, tutanak ve yazışma örnekleri eklenerek HAKKINDA ADLİ SORUŞTURMA AÇILMASI İÇİN İSTANBUL CUMHURİYET SAVCILIĞI NEZDİNDE SUÇ DUYURUSUNDA BULUNULMASINA...KARAR VERİLDİ".

Aslında bu suç duyurusunu hazırlayan nedenler yalnızca yukarıda örneğini sunduğumuz olay ya da Şemsi Gök'ün Hayrullahoğlu davasında takındığı tavır ve verdiği raporlar değildi. Bu nedenleri Yargıtay'ın çeşitli kararlarından öğrenmek mümkün. İşte bir tanesi:

"...Adam öldürmek gibi çok önemli bir suçtan yargılanan sanığın hukuki durumunu doğrudan etkileyen bir konuda **Birinci İhtisas Kurulunun** 'olabileceği gibi' ihtimale dayanan görüş bildirmesi kanaat verici olmaktan uzaktır..." (Yargıtay 1. Ceza Dairesinin 15.9.1985 gün ve 1985/2348-3114 sayılı kararı)

TERCÜMAN'IN GAYRETLERİ: YARGITAY NASIL ETKİLENİR?

Öte yandan Mustafa Hayrullahoğlu'nu öldüren polislerin cezalandırılmasından sonra Tercüman Gazesi ilginç bir tutum sergilemeye başladı. Bu ilginç tutum, önce haberin verilmesinde kendini göstermeye başladı. Mahkeme, polislerin 10 yıl 8'er ay cezalandırılması kararını vermişken, Tercüman'da haber şöyle sona eriyordu:

"Bilindiği gibi, TKP Merkez Komitesi üyesi olan Mustafa Asım Hayrullahoğlu, Emniyet Müdürlüğünde ifade vermemek için kafasını taşlara vurarak intihar etmek istemiş ve görevli polislerce hastaneye kaldırılırken yolda ölmüştü."

Ve Yankı Dergisince "yılın polisi" seçilen İstanbul Siyasi Şube Müdürü Mete Altan ödülünü almayı reddederken, şu konuşmayı yapıyordu:

"Devletin bekası için omuz omuza mücadele verdiğim değerli arkadaşlarım 10 yıl hapis cezasına çarptırılırken, ben burada, taltif, nişan, yahut ödül kabilinden hiçbir şey kabul edemem."

Bu gazetenin konuya ilişkin yayınları bu kadarla bitmedi ve cezalandırılan polislerin, Kenan Evren'i "Suikast"ten nasıl kurtardıkları 4 yıl gibi **kısa bir zaman sonra** manşetten verildi. Ama öyle bir verildi ki, olay sanki dün olmuştu.

Üstelik, habere göre ortada girişilmiş bir "suikast" değil, "ortaya çıkarılmış bir suikast planı" vardı. Böylesine vefalı ve Cumhurbaşkanı için kelle koltukta mücadele veren polisler hapis cezasına çarptırılıyor, Rauf Tamer'in deyimiyle, "Devlet Devlete kırdırılıyor"du.

HABERDE ÖZEL BİR KAST VE AMAÇ BULUNMAKTADIR

Gazetede, "Tercüman bir cinayet tertibini ilk defa açıklıyor: EVREN'İ VURACAKLARDI" biçiminde verilen haberde, Evren'e suikast planlamakla suçlanan kişilerin avukatı Nebi Barlas ise, 2 nolu Sıkıyönetim Mahkemesi'ne başvuruda bulunarak, belirtilen sanıkların beraat ettiklerini ve kararın Yargıtay aşamasından da geçerek onandığını açıklıyordu. Nebi Barlas, gazetede yeralan kroki, resim ve ifadelerin emniyette alındığını, Sıkıyönetim Askeri Savcılık makamınca bile ciddiye alınmayarak iddianamede yer verilmediğini belirterek, özetle şöyle diyordu:

"O halde, 1981 yılında, ifadelere yansıtılan bir konunun, 1986 yılında, belli bir zamanlama içerisinde anılan gazete tarafından yeni imişçesine sansasyonel bir biçimde ortaya sürülmesinde özel bir kast ve amaç bulunmaktadır.

İlkönce Sayın Cumhurbaşkanı ve Konsey üyelerine yönelik, hiç bir iddianamede yer verilmeyen bir suç ortaya atılmaktadır. Sonra da sanki bu suç gerçekmiş gibi kabul edilerek, müvekkillerimin yakalanmasında görev alan emniyet görevlileri kurtarıcı olarak gösterilmektedir."

Bu gayretlerin nedeni açıktı. Cezalandırılan sanıkların avukatları davayı temyiz etmişlerdi. Ama bu, devam eden ve kesinleşmemiş bir dava için Yargıtay'ı etkilemek ve görüş yaymak anlamına gelmiyor muydu?

Bunun üzerine, öldürülenin ailesi adına avukatlar bu kez Tercüman Gazetesi Yazıişleri Müdürü Yüksel Baştunç, Rauf Tamer ve Ahmet Kabaklı hakkında Zeytinburnu Cumhuriyet Savcılığı nezdinde suç duyurusunda bulundular. Suç duyurusunda, anılan kişilerin Basın Yasası ve Türk Ceza Yasası'nın ilgili maddeleri gereğince cezalandırılması istendi.

Üç polisin Mustafa Hayrullahoğlu'nu işkenceyle öldürdükleri için 10 yıl 8'er ay cezalandırılmalarından bu yana olaylar böyle gelişti. Bundan sonra neler olabilir, onu da birlikte göreceğiz. ●

Fuat Uğur-Ayfer Olcay

Barış Derneği'ne Kıbrıs'tan selam!

İşkence yapılan ülkelerin yöneticilerini insanlık suçu işlemekten vazgeçmeye çağıran Genel Kurul, Türkiye Barış Derneği üstündeki her türlü yasağın kaldırılmasını istedi.

TÜZÜĞÜNE göre amacı "yurtta barış, dünyada barış" olan Kıbrıs Türk Barış Derneği'nin 1. Genel Kurulu, 22 Mart 1986'da, Lefkoşa'da yapıldı. Cumhuriyetçi Türk Partisi Genel Başkanı Özker Özgür ile Toplumcu Kurtuluş Partisi Genel Sekreter Yardımcısı Kemal Aktunç'un da konuştuğu Genel Kurulda barış, silahsızlanma, ırkçılık, Kıbrıs sorunu, ulusal kurtuluş savaşları gibi konularda 11 karar tasarısı oybirliğiyle kabul edildi. CTP Genel Başkanı, Genel Kurulda yaptığı konuşmada, "Nükleer savaş tehlikesi karşısında insanlığın duyduğu kaygıları toplumumuzun da duymasından ve örgütlü biçimde dile getirmesinden rahatsız olan çevrelere, yirminci yüzyılın sonuna geldiğimizi ve insanlığın varolmak yada yokolmak sorunuyla karşı karşıya bulunduğunu anımsatmak zorundayız," dedi.

Kıbrıs Türk Barış Derneği, Kıbrıs Türk toplumunu "barış isteyen ve istemeyenler" diye ikiye böldüğü ve "siyasal partiler kapsamına giren siyasal nitelikler taşıdığı" gerekçesiyle uzun süre tescil edilmemiş ve pekçok engelle karşılaşmıştı.

Derneğin 1. Genel Kurulunda, "Türkiye Barış Derneği İle Dayanışma" başlıklı oybirliğiyle kabul edilen kararda şöyle deniyor:

"Dünya insanlığı için en önde gelen tehlikenin savaş olduğunun bilinciyle, dünya genelinde yükseltilen barış mücadelesini Türkiye özelinde yükseltme gibi onurlu bir uğraşı verirken üyeleri tutuklanıp hapsedilen Türkiye Barış Derneğine dayanışmasını yükseltirken, en kısa sürede Türkiye Barış Derneği üzerindeki her türlü yasağın kaldırılmasını talep eder."

Uzayın askeri amaçlarla silahlandırılmasına ve kullanımına son verilmesini talep eden Barış Derneği, "Dünya Kaynakları Silahlanma İçin Değil, Sosyal Amaçlar İçin Kullanılmalıdır" başlıklı kararıyla da tüm ülkeleri silahlanmaya değil, insanların mutluluğu ve gönenci için para yatırmaya çağırıyor.

Irkçılığa karşı mücadelenin sürekli olması gerektiğini vurgulayan, ulusal kurtuluş savaşlarını destekleyen Genel Kurul kararları arasında "İşkence İnsanlığın Yüzkarasıdır" başlıklı bir karar da var. Bu kararda işkence, insanlık dışı, onur kırıcı, insana insanlığa saygıyı yokedici, insan haklarına aykırı, yaşam hakkına yönelen, her türlü hak ve özgürlüğü ve insanın kendisini yadsıyan bir şiddet olarak tanımlanıyor.

Kıbrıs'ta gerginliğin sürmesinden emperyalizm ile işbirlikçilerinden başka kimsenin çıkarı olmadığını kaydeden K.T. Barış Derneği Genel Kurulu, Kıbrıs'a ilişkin bir kararında da, "iki toplum arasında karşılıklı güvenin kurulması ve soruna adil, kalıcı, yaşayabilir ve tarafların kabul edebileceği zeminde, bağımsız, bağlantısız, toprağı bütün, hükümran, iki bölgeli, iki toplumlu federal bir çözüm bulunması çalışmalarını desteklemeye ve katkıda bulunmaya karar verir," diyor. Bu kararsa, ateş-kes koşullarında, iki toplum şoven çevrelerinin gerginliği alabildiğine körüklediği Kıbrıs'ta, Barış Yılında ileri bir adım olarak niteleniyor.

Genel Kurul, Dr. Turhan Korun, Kutlu Adalı, Zeki Erkut, Kemal Aktunç, Aşık Mene, Ahmet Okan ve Ömer Kalyoncu'yu MYK'ya seçerken, daha sonra yapılan görev bölümünde de Zeki Erkut başkanlığa, Kutlu Adalı da sekreterliğe getirilmiş bulunuyor. Derneğin Barış yılında gerçekleştirdiği ilk genel kurul, dünyanın bu gergin ve sıcak bölgesinde, barış arayışlarındayeni bir soluk olarak görülüyor.

Sevgül Uludağ/Kıbrıs

Türkiye halkı ABD saldırganlığını tanıyor

GEÇTİĞİMİZ ayın kuşkusuz en önemli olayını Libya bombardımanı oluşturdu. Yapılabilirliği tartışılırken, Reagan'ın blöfüdür gibi tahminlerde bulunulurken, bir geceyarısı ABD savaş uçakları İngiltere'deki üslerden havalandılar ve Libya halkına ölüm yağdırdılar.

Olay ajanslar tarafından dünyaya duyrulduğunda, hemen her yerde benzer bir korkuyu ve giderek de tepkiyi yarattı. Gazeteler ikinci basımlarının manşetlerini 3. savaşı çağrıştıracak biçimde hazırladılar. İnsanlar ilk tepki olarak bunu duyumsadılar. Olayın üzerindeki ilk toz dumanın kalkmasıyla birlikte, Libya'da bir geceyarısı uykuda katledilen insanlar akla gelmeye başladı.

Ülkelerin tepkileri de bu sırada gündeme geldi. Gene basına yansıdığı kadarıyla Türkiye hükümetinin ılımlı tepkisi tartışıldı. Libya'nın Türkiye'nin tepkisini teşekkürle karşılayıp kaşılamadığı...vb. günlerce basını ve köşe yazılarını meşgul etti.

Oysa ki, olaya yaklaşımda ve sonrasında temelli bir aksama sözkonusuydu. "Denge" adı altında, "evet ABD'nin davranışı olumsuzdur ama, Libya'nın da uluslararası terörizmle ilişkileri söylenmektedir." diye başlayan cümleler ya da **ama**'nın iki yanındaki cümleciklerin yerlerini değiştirerek kurulan cümleler, olaya yaklaşımın temelini oluşturdu.

Ortada bir olgu vardı: ABD savaş gemileri uzun zamandır, Libya yakınlarında kışkırtıcı eylemler içindeydi. Reagan geçen yıl sonlarında Nikaragua, Kuzey Kore ve Küba'nın da yeraldığı ülkeleri "terörist ülke" olarak nitelerken, Libya'yı da anmıştı. Ve son olarak da, ABD uçakları Libya halkı'na ölüm yağdırmışlardı. Devletlerin olaya yaklaşımı bu çizgi üzerinden olması gerekirken, "ama" diyerek açıklamalara girişmeleri en azından Reagan ABD'since yıllardır dünya üzerinde estirilen tehdit ve terör rüzgarlarından sakınmak olarak yorumlanabilirdi.

Türkiye içinse olay daha da "karmaşık" bir haldeydi. İki ülke halklarının büyük bölümü islamdı. Türk sermaye çevrelerinin Libya'da önemli yatırımları vardı. Libya'da çok sayıda Türkiye'den giden işçi çalışıyordu. Libya petrolü sözkonusuydu. Kıbrıs gelişmelerinde Libya, Türkiye'ye destek veren az sayıdaki ülkelerdendi...ama Türkiye Nato ülkesiydi ve ABD'nin son yıllarda iyice katmerleşen biçimde bölgedeki "en sadık müttefiki" idi.

Bu denklemin içinden nasıl çıkılabilirdi? Olayı ve hükümetin çıkış biçimini basından izledik. "Denge"leri gözönüne alan ve olayın somutluğunu hiç düşünmeyen bu çözümle, Türkiye halkının çözümü bir değildi. Olması da kolaylıkla beklenemezdi.

Halkın çözümü, Libya halkından yanaydı. Olaya orada ölen insanlar açısından bakıyordu. Bir geceyarısı ilan edilmemiş bir savaş durumunda ansızın uykuda öldürülen insanlar açısından bakıyordu. Saldırıyı ve gerçekleştiren gücü sessiz biçimde de olsa lanetliyordu.

Lanetliyordu, çünkü, aylardır Libya halkını tehdit eden Akdeniz 6. Filosunu çok yakından tanıma şansına sahip halklardan birisiydi. 1968'de İstanbul'dan halkın "diplomasi tanımaz" tepkisi sonucu ayrılmak zorunda kalan bu filonun ne olduğunu biliyordu. Üsleri tanıyordu. Geçen yıl içinde Adana Milletvekili Cüneyt Canver tarafından Meclis'te dile getirilen ve benzeri defalarca, ABD üslerinin olduğu yerlerde yaşanmış olan olayları biliyordu.

Denklemin çözümü basitti; Libya halkından yana olmak ve ABD'nin estirdiği devlet terörü rüzgarına karşı çıkmak. Türkiye halkı da, belki şimdilik sessizce ama, geleneğini unutmaksızın bu çözümü buldu. Diğer halkların gösterdikleri tepkileri gösterecek duruma gelmesi ise zaman istiyor.

ABD'NİN LİBYA'YA saldırısının gerekçesi, "Libya'nın terörizmi desteklemesi" olarak açıklandı. Reagan, Batı Berlin'de bir diskoteğin bombalanışından sorumlu tutarak, doğrudan Kaddafi'yi öldürmeyi amaçlayan bombalama emrini verdi. Diskoteğe bomba konuluşuna ilişkin "yeterli ve inandırıcı kanıtlar" olduğu öne sürülüyor, ama hepsi o kadar; bunların neler olduğu açıklanmıyor. Libya'ya karşı saldırının bahanesi bu. Asıl neden kuşkusuz farklı: Libya'daki radikal İslamcı rejim ABD'yi rahatsız ediyor, Arap dünyası içinde bir çıban başı olarak görünüyor. Kaddafi'nin atak ve anti-emperyalist kişiliği ve eylemi, Akdeniz'i ve dünya petrol kaynaklarının önemli bir bölümünü elinde tutan Arap dünyasını denetlemek isteyen ABD'nin önünde bir engel olarak görülüyor.

İki yüz yıla yakın bir süredir, ABD'nin Libya saldırısı gibi sayısız eylemi, terörist girişimi var. Bütün bu manevraların, saldırı ve işgallerin dünya kamuoyuna ve ABD'nin müttefiklerine meşru gösterilebilmesi, tepkilerin en alt düzeyde tutulabilmesi bakımından, birinden diğerine ABD hükümetleri, her tür bahaneyi kullanıyorlar, kullandılar. Bu süreklilik gösteren bir politika oldu. O kadar ki, aşağı yukarı her saldırı, işgal ve devirme eyleminde bir bahane bulunuyor, yaratılıyor. Kanıtların olup olmaması, haklılık ve bu haklılığın kapsamı, derecesi önemli değil. Bahane ilan ediliyor ve "icraat" başlıyor. ABD sisteminin dünya jandarmalığı işini böyle bir politika temelinde yürütüyor. Washington hükümeti yalnız İkinci Dünya Savaşı sonrası yıllarda yüzden fazla saldırgan savaşı, "cezalandırıcı" türden eylemi ve silahlı saldırıları diğer ülkelere karşı tahrik etti, doğrudan örgütledi ya da bizzat katıldı. Bu yıllarda Amerikan ordusu ya da işbirlikçileri milyonlarca insan öldürdü. ABD yönetim çevreleri, yalnız gangster dünyasının "yasalarını" ve mücadele "yollarını" öğrendiklerini göstermediler, bunun resmi politikasını yaptıklarını da kanıtladılar. Gerçekten de terör ve zorbalık, öteden beri pervasızca ABD dış politikasının araçlarından biri olarak kullanılageldi. Her terör eylemine de bir bahane bulundu.

Böyle bahanelerin ilki 180 yıl kadar önce formüle edilmişti. O zamanlar İspanya'ya ait olan Texas ve Kaliforniya topraklarına "keşif" bahanesiyle iki heyet gönderilmişti. 1836'da ABD göçmenleri Teksas'ta

ABD "kabadayılığı"na karşın, dünya eski dünya değil

ABD Terörizmi ve Bahaneler Politikası

bir "cumhuriyet" ilan ettiler. 10 yıl sonra da ABD Teksas topraklarını resmen kendisine kattı.

1833'te ABD birlikleri Buenos Aires'e girdiler. Bahane, "ABD çıkarlarını korumak"tı. Bu bahane sonraları hep kullanıldı: Uruguay'a karşı 1855 ve 1858'de, Panama'ya karşı 1860, 1865, 1873 ve 1885'te, Honduras'a karşı 1907 ve 1912'de, Meksico'ya karşı 1914'te.

Latin Amerika ülkelerine karşı diğer saldırı, işgal ve devirme bahaneleri şu "konularda" toplanıyordu: Paraguay nehirlerinde "serbest gemi seferlerini güvenceye almak için" Paraguay'a karşı 1835'te, "kaçak Kızılderilileri aramak için" Meksico'ya karşı 1877'de, "ABD konsolosluğu ve temsilci heyetleri korumak için" Arjantin'e karşı 1890'da, "ABD yurttaşlarının gemi seferlerini ve ticaretini korumak için" Brezilya'ya karşı 1894'te, "ABD yurttaşlarının yaşamlarını korumak için" Nikaragua'ya karşı 1895'te, Küba ve İspanya arasındaki savaşa müdahale amacıyla Havana Limanı'ndaki Maine gemisinin "infilak etmesi" ile 1898'de, "düzeni korumak için" Dominik'e müdahale amacıyla 1916'da. 1941-1945 yılları arasında Karayip adalarında askeri üsler kurmanın bahanesi de "yarıküreyi savunmaktı".

"Hür dünyayı savunmak", "ülkeleri komünizmden korumak" ve "temsili demokrasiyi korumak" gibi bahaneler, "ABD çıkarlarını savunmak" kadar sık kullanılıyor, birbirini bütünlüyordu. 1947'de halkçı ayaklanmayı bastırmak ve "demokratik düzeni kurmak" adı altında Paraguay'a deniz piyadeleri çıkarıldı, ABD bu ülkede askeri bir diktatörlük kurdu. 1954'te Guatemala işgal edildi, Jacobo Arbenz'in demokratik hükümeti düşürülerek yerine yine askeri bir diktatörlük kuruldu. 1965'te de Dominik Cumhuriyeti ABD birliklerince işgal edildi, yine ABD kuklası bir rejim kuruldu.

"Düzeni korumak", "yurttaşlarını korumak", "çıkarlarını korumak", "barış getirmek", "komünizmi önlemek" ve benzeri bahanelerle ABD'nin 1945'ten bu yana, kimisinde başarılı olduğu kimisinde olamadığı, ilerici rejimlere ve ulusal kurtuluş hareketlerine karşı yürüttüğü eylemlerin bazıları ise şunlar:

1946'dan 1949'a kadar demokratik devrimi bastırmak amacıyla Yunanistan'da ABD ve İngiliz birlikleri monarşi yanlılarına yardım etti.

1948'den 1953'e kadar 90 bin ABD askeri, ülkedeki silahlı ayaklanmayı bastırmak için Filipinler'in gerici hükümetine yardım etti.

1950-1953 arasında Kore'de 350 bin kişilik büyük bir güçle, bir saldırı savaşının öncülüğünü yaptı.

1958'de 6. Filo'ca desteklenen 14 bin kişilik bir kara ve deniz gücü Lübnan'a müdahale etti.

1961'de Küba'daki devrimci yönetimi düşürmek için başarısız bir saldırı girişimi yapıldı.

1964'te ABD; İngiltere ve Belçika ilerici rejimi yok etmek için birliklerini Kongo'ya gönderdiler.

Yine 1964'te ABD askerleri, Panama Kanal bölgesinde ABD askeri üslerinin sökülmesini ve Panama'nın egemenliğinin sağlanmasını isteyen sivillere karşı acımasız bir kıyım uyguladı.

1964'ten 1973'e kadar Vietnam'a karşı yenilgiyle bitirdiği bir saldırı savaşı yürüten ABD'nin bu savaşa tam boy girebilmek için bulduğu bahane, Tonkin Körfezindeki iki savaş gemisinin Vietnam devrimci güçlerince batırıldığını ilan etmek olmuştur. Bu gemileri ABD'nin kendisinin batırdığı kuşkusunu giderecek kanıtlar gösterilemedi. Bu provakasyondan sonra Vietnam'daki ABD askerlerinin sayısı 500 bine kadar çıktı. 1964-1973 yılları arasındaki bu savaş, Vietnam'ın komşusu Laos'ta gerici yönetime karşı çarpışan Pathet Lao Kurtuluş Cephesine karşı da yürütüldü. 1970- 75 arasında Kamboçya'daki kukla yönetimi korumak için de ABD 7. Filosu ve kara birlikleri bu ülkede boy gösterdiler.

1971 ve 1973'te Bolivya, Şili ve El Salvador'da demokratik hükümetlerin darbelerle düşürülerek yerine faşist tipte rejimlerin kurulmasının arkasında da ABD vardı.

Bütün bunlardan sonra Reagan'ın Libya'ya saldırısı, bahanesine karşın hiç de inandırıcı görünmüyor. Reagan'ın Libya'yı saldırı hedefi olmaktan çıkarmadan, belirlediği yeni hedefi ise uzun süredir müdahale etmek için fırsat kolladığı ilerici yönetimli Nikaragua'dır. Ancak "kabadayı"nın bütün gücüne karşın dünya eski dünya değil. Saldırı, sömürü, işgal artık sömürge imparatorlukları yılları, hatta 1945 sonrası yılları kadar kolay yürütülemiyor.

Derleyen: Cemil Turan

Libya saldırısı ABD'nin ne ilk ne de son zorbalığı.

Metal İşkolu ve Otomobil-İş Sendikası'ndaki Gelişmeler

SABAHATTİN ŞEN

BAĞIMSIZ Otomobil-İş Sendikası'ndaki gelişmeler, bugünkü sendikal alanda çeşitli yönleriyle dersler çıkarılması gereken örnekbir mücadele aşamasına geldi. Otomobil-İş Sendikasındaki olaylar, yeni sendikal yasaların yarattığı baskıcı ortamda demokratik sendikacılık anlayışını gerçekleştirmenin önüne dikilen engellerdir. Bu nedenle, konunun kamuoyunda tüm yönleriyle tartışılmasında yarar var.

Gelişmeleri daha iyi değerlendirebilmek için önce metal işkolundaki sendikal duruma kısaca bir göz atalım:

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın 1986 Ocak ayı istatistiklerine göre güvenilirlik derecesi bir yana - metal işkolunda 394.686 işçi çalışıyor ve bunlardan 304.448 işçi sendikalı, 90.238 işçi ise herhangi bir sendika üyesi değil. Buna göre, metal işkolunda sendikalaşma oranı yüzde %77. Yine istatistiklere göre, Türkiye'deki genel sendikalaşma oranı ise yüzde 63.75. Metal işkolundaki işçiler halen 10 sendikada örgütlenmiş bulunuyor ve bunlardan 5'i, Türk Metal, Otomobil-İş, Çelik-İş, Öz Demir-İş ve T. Çelik-Sen yüzde 10 işkolu barajını aşmış durumda.

Metal işkolu, işverenlerin de en yoğun sendikalaşmayı gerçekleştirdikleri işkolu. Başbakan Özal'ın da bir zamanlar genel başkanlığını yaptığı MESS'de örgütlenen işverenler, bugün 100.200 işçi çalıştırıyorlar. Bir başka deyişle, metal işkolunda sendikalı 304.448 işçinin yüzde 32'si MESS üyesi işyerlerinde çalışıyor.

Öte yandan, MESS'in Türk Metal, Otomobil-İş, Çelik-İş ve Öz-Demir-İş ile değişik tarihlerde bağıtladığı ve 1.9.1984 tarihinde yürürlüğe giren grup toplu iş sözleşmesi de 31.8.1986 tarihinde sona eriyor. Yasaya göre, 120 gün önce, yani 1.5.1986 tarihinden itibaren metal işkolundaki sendikalar yetki başvurusunda bulunabileceklerdir. Yetki döneminin yaklaşmış olması nedeniyle, şu anda metal işkolundaki sendikalar arasında alabildiğine kıyasıya bir örgütlenme mücadelesi sürüyor.

10 BİN ÜYEDEN 60 BİN ÜYEYE

Otomobil-İş Sendikası, 12 Eylül 1963 günü İstanbul'da kuruldu. Uzun yıllar faaliyetlerini Marmara Bölgesi dışına çıkaramayan Otomobil-İş, kamuoyunda ilk kez 1979 yılındaki büyük grevler döneminde Maden-İş ile dayanışmaya geçmesinden sonra duyulmaya başlandı. Otomobil-İş dayanışması, Maden-İş tabanında sempati yarattı.

12 Eylül 1980 sonrasında faaliyeti durdurulan Maden İş Sendikası'nın üyelerinin Otomobil-İş'i seçişinde bu dayanışmanın büyük payı vardı. Otomobil-İş'e yönelişin bir diğer nedeni de işkolunda diğer büyük sendika olan Türk Metal yönetiminin faşizan eğilimleri ve öncü işçi kadroları tasfiye etmek isteğiydi.

Maden-İş üyesi işçilerin kitleler halinde Otomobil-İş'e üye olmaya başlaması MESS'i telaşlandırdı. Maden-İş geleneği Otomobil-İş'te sürdürülebilir, bu da MESS'in dize gelmesine yolaçabilirdi. MESS, işkolundaki tüm işverenleri harekete geçirdi. Otomobil-İş'e yönelen akımın durdurulması gerekiyordu. Birçok fabrikada Otomobil-İş'e üye olmaya başlayan işçiler atılmaya başlandı. Öyleki işten atılanların sayısı kısa zamanda 3000'e ulaşacaktı.

Diğer engel Bakanlıktı. Bakanlığın "katkısıyla", 35 bine yakın üyesi bulunmasına karşın, Otomobil-İş yüzde 10 barajını aşamadı. Yargıya başvuruldu, üyelikler ka-

Metal işçileri güçlerini biliyorlar.

Şube Başkanları Ne Diyor?

MEHMET ALİ ERDOĞAN
Kocaeli Şube Başkanı

— Olağanüstü Genel Kurulun yapılabilirliği konusundaki sorunuza yanıt verecek durumda değilim.

RIZA DURAK
Topkapı Şube Başkanı

— Biz şube olarak bu şartlarda olağanüstü genel kurulun yapılmasına karşıyız. Tüm şubelerin delegelerinin katılacağı bir kongrenin yapılması yanlısıyız. Bu aynı zamanda bu yılın toplu sözleşme yılı olması, örgütlenme yılı olması nedeniyle birçok aksamaya da yolaçacaktır. Sorunlar tüm delegelerin katılacağı bir genel kurul ile çözümlenmeliydi.

nıtlandı, böylece bakanlığın bir engeli aşıldı.

Metal işçilerinin mücadele geleneklerini kırmak için bütün bunlar yetmedi. Bakanlık Otomobil-İş'in yetkilerini özellikle geciktirdi. Ancak işçiler sabrettiler. Bu engel de aşılmalıydı. Beklendi. Uzun bir süre sonra verilen yetki tespit yazılarında, Otomobil-İş'in çoğunluğunun bulunmadığı belirtiliyordu. Yeniden yargıya başvuruldu. Bakanlığın vermediği yetki, yargı kanalıyla alınıyordu. Hiçbir sendikanın başına gelmeyen Otomobil-İş'in başına geliyordu. Otomobil-İş yetki belgelerinin yüzde 70'ini yargı kararlarıyla aldı.

ŞERİF YAŞAR
Kartal Şube Başkanı

— Olay tüm çıplaklığı ile ortada. Olağanüstü kongreye gerek vardı çünkü, merkez yönetim kurulu uyum içinde değildi. Yönetimin tüm kararlarında birlik olması yönünde bir isteğimiz oldu ve bunun dışında bir isteğimiz yoktur. Demokratik olup olmadığına gelince. Demokrasilerde azınlıkların hakları diye bir şey de vardır. Sonra 1983 yılındaki kongrede seçilen delegeler de 35bin kişiyi temsil etmektedirler. Kaldı ki yasallık da bunu gerektirmektedir ve Aralık ayında olağan genel kurul zaten yapılacaktır.

YAVUZ TEKİN
Sefaköy Şube Başkanı

— Biz şube olarak olağanüstü kongreye karşıydık. Çünkü bu kongre sendika içi çelişkilerden kaynaklanıyordu. Oysa önümüzde eğitim, toplu iş sözleşmeleri ve örgütlenme gibi çok önemli sorunlar bulunmakta. Kaldı ki önümüzde olağan genel kurul da bulunmaktaydı. Eğer birtakım çelişkiler vardıysa, bunun hesaplaşması Aralık ayındaki olağan genel kurulda yapılabilirdi.

ŞEVKET ORMAN
Kayseri Şube Başkanı

— Olağanüstü kongre, hukuksal ve örgütsel zorlamalarla gündeme gelmiştir. Bu nedenle de anti-demokratiktir.

Otomobil-İş'in toplu iş sözleşmesi yapma hakkını kısıtlamak için yeni yöntemler arandı. Metal işkolunun en büyük fabrikalarından Erdemir'de yetki uyuşmazlığı sürerken, hükümet Türk-Metal'in MESS sözleşmesini yasaya aykırı bir biçimde teşmil etti.

Ancak, yüzde 10 barajını aşıp, çeşitli engellemelerle karşılaşsa bile üye sayısını 35 binlere ulaştıran Otomobil-İş'in üye sayısı kısa zamanda 50 binlere varacaktı. Bu yöntemlerle Otomobil-İş'in yokedilemeyeceği anlaşılmıştı.

SENDİKAİÇİ DARBE Mİ, DEMOKRASİ Mİ?

Böyle bir büyümenin sorunları birlikte getirmesi kaçınılmazdı. Maden-İş'in demokratik sınıf ve kitle sendikacılığını benimsemiş ve bunu mücadelesiyle ispatlamış tabanının dinamik yapısı, buna uygun bir yönetimin varolmasını gerektiriyordu. Tabanın aradığı yönetim, kararlı, sınıf uzlaşmacı nitelikten arınmış, tabanın dinamizmini taşımalıydı.

Yönetim içinde ise, Otomobil-İş'teki bu büyümeyi içine sindirenlerle, şimdiye kadar süregeldikleri konumu yitirmeme endişesini taşıyanlar arasında çelişkiler doğmaya başlamıştı. Aydın Özeren 23 yıldır sürdürdüğü genel başkanlığını korumak istiyordu. İşte bu noktada durumu çok iyi değerlendiren egemen güçler kendi çıkarlarını Aydın Özeren'in çıkarlarıyla birleştirmesini bildiler.

Özeren, hem sendika başkanlığını koruyup, hem de Şarköy'deki sayfiyesinde dinlenmeyi amaçlıyordu. Şimdiye kadar yönetimi bu biçimde sürdürebilmişti. Ancak taban, 1980 sonrasında yitirilenlerin bir bölümünü geri alacak, toplu sözleşme görüşmeleri öncesinde etkin demokratik bir yönetim istiyordu. Oysa Özeren'in, toplu iş sözleşmesi taslağını işyeri temsilcilerine, hatta şube ve merkez yöneticilerine göstermeden MESS'e teslim etmesi, tabanın söz ve karar sahibi olması ilkesini benimsemiş işçilerin yoğun eleştirilerini doğurmuştu.

Olayların gelişimi Aydın Özeren ve ekibinin amaçlarını açık biçimde ortaya koyuyordu. İşte bu amaçlarla, bu kez de daha önceki 10 bin üyenin seçtiği delegelerin beşte birine, olağanüstü genel kurul istemiyle imza toplatıldı. Yaklaşık 60 bin üyeli sendikanın genel kurulu, 10 bin üyenin delegesiyle yapılmak isteniyordu. Genel Başkan dışındaki 5 merkez yöneticisinin savunduğu da özetle şöyleydi:

"Mutlaka olağanüstü genel kurul yapılacaksa, tüm üyelerin seçtiği delegelerin katılacağı bir erken genel kurul yapılabilir. Demokratik sendikacılık anlayışı bunu gerektirir. 10 bin üyenin, 60 bin üyenin geleceği hakkında karar vermesi demokratik olamaz. Çoğunluğun iradesi, azınlığa teslim edilemez."

SORUN, DEMOKRATİK, ÖNCÜ BİR SENDİKANIN KORUNMASIDIR

Olayların bu noktaya gelmesinde MESS kendi görevini başarıyla

SÜLEYMAN TÜRKER
Ankara Şube Başkanı

— Otomobil-İş'in 1977 yılından bu yana üyesiyim. Ancak, 1983 yılındayapılan genel kurulun delegeleri ile yapılacak olağanüstü kongreye karşıyım. Kısaca 60 bin işçinin yapılacak genel kurulda temsil edilmesinden yanayım.

ABDÜLKADİR GÜLER
Seydişehir Şube Başkanı

— Sendikamızın Kayyum eli ile olağanüstü kongreye götürülmesi, tabana duyulan güvensizliğin bir göstergesidir. İşçiler artık tüm "olağanüstüler"den nefret eder hale gelmiştir.

ŞAHİN ÖNAYAK
Ümraniye Şube Başkanı

— Metal işçilerinin dinamik tabanından ürkenler, yangından mal kaçırırcasına, telaşla, sendikayı olağanüstü kongre için kayyıma teslim ettiler.

YUSUF TÜRKOĞLU
Mecidiyeköy Şube Başkanı

— Üye sayısı 60 bine ulaşan Otomobil-İş kongresinin 8 bin üyeyi temsil eden delegelerle yapılması anti-demokratiktir. Ancak fırsattan yararlanıp altı ay daha yönetimde kalmak bile onlara hiçbir fayda getirmeyecektir.

yerine getirdi. Zamanlama iyi yapıldı, MESS avukatlarının danışmanlığıyla yetki ve sözleşme dönemi yaklaşırken sendikanın kayyıma teslim edilmesi sağlandı. Bu engeller olmasaydı, Otomobil-İş daha güçlenecek, yeni sözleşme döneminde, metal işkolundaki sendikaları dayanışmaya çağıracak, MESS'e karşı birlikte tavır almaya zorlayabilecekti. MESS bunun bilincinde olduğu için olaylara seyirci kalmadı, doğrudan içinde yeraldı, iktidar nezdindeki gücünü de kullanarak etkiledi.

Aydın Özeren ve ekibi yapılacak olağanüstü genel kurulda yönetime gelirse, sendikayı en geç 5-6 ay içinde olağan genel kurula götürmek zorunda. Bu genel kurul ise, bilindiği gibi 60 bin üyeyi temsil eden yeni delegelerle yapılacak. Yani, sendika kayyıma teslim edilmeden önce yapılan erken olağan genel kurul ile genel başkanlıktan ihraç edilen Aydın Özeren 6ay daha yönetimde kalmakla ne sağlayacaktı? Aslında bu sorunun yanıtını, has adamı ve Kartal Şube Başkanı Ali Rıza İkisivri'nin şube seçimlerinde, kendisine muhalefet liste çıkaranlara savurduğu tehditte aramak gerekiyor. Ali Rıza İkisivri, anılan şube kongresinde muhalefete, "Bana oy vermezseniz, hepinizi işten attırırım" diyebilecek kadar ileri gidebiliyordu.

Otomobil-İş'teki gelişmelere "iç mücadele" gibi bakmak büyük bir yanılgı olur.Sendika üzerindeki bu çok boyutlu "operasyonun" yakın hedefi, 1 Eylül grup toplu sözleşmelerinin "kazasız-belasız" atlatılması, uzak hedefi ise, sınıf ve kitle sendikacılığının küçük bir filiz halinde bile olsa boy atmasına engel olmaktır.

Metal işçileri geride bıraktığımız yıllarda çok tırpan yediler. Yine de canlılıklarından ve mücadelecilik- lerinden hiçbir şey yitirmediler. Şimdi yeni bir sınava daha giriyorlar. Bakalım, sermaye, metal işkolunda sıra dışı kalan bu tek sendikayı hizaya getirecek mi? Yoksa nice zorlukları aşan metal işçileri, bu güçlüğü de aşıp, sendikalarının bir kez daha ellerinden alınmasına engel olabilecekler mi?

Altını çizerek vurgulayalım: Otomobil-İş'teki mücadele, demokratik sendikacılığı gerçekleştirme, sendika içi demokrasinin yaşama geçirilmesi mücadelesidir. Bu mücadelye omuz vermek, dayanışmaya geçmek, başta demokratik sendikalar olmak üzere, tüm demokrasi güçleri için, demokrasiden yana olan tüm insanlar için yaşamsal bir zorunluluktur. ●

SELAMİ KABA
İzmir Şube Başkanı

— Otomobil-İş'te örgütlenen metal işçilerine İzmir mitinginin faturasını çıkarttılar. Bence kayyım olayının tek açıklaması budur.

İSMAİL ARIK
Denizli Şube Başkanı

— Sendikamızın başına örülen çoraplar, demokrasinin başına örülen çoraplardan farklı değildir. Olağanüstü kongreye sonuna kadar karşıyım.

İSMET AYRANCI
Eskişehir Şube Başkanı

— Olağanüstü kongre, sendikamızın bugünkü tabanının iradesini yansıtmıyor. Temsil edilme hakkımız elimizden alınmıştır.

YUNUS EROĞLU
Tarsus Temsilcisi

— Olağan kongremizi beklemeden,bu şekilde bir hareket, tabandaki işçilerden korkunun açığa vurulmasıdır.

BAYAR İNCE
Bursa Şube Başkanı

— Aslında bu olay bizim iç meselemiz ve bu konuda fazla konuşmak biraz daha klikleşmeye meydan verebilir. Ancak şunları söyleyebilirim. Bizler sendikanın kayyıma devredilmemesi için gereken çabayı gösterdik. Fakat şartlar farklıydı. Bu durumda olağanüstü genel kurul birtakım insanları dışlayarak yapılacak ki, bu da demokratik olmayacak. Ama diğer yandan yasallık da bunu gerektiriyor.

İlhan Dalkılıç:

"Delegeler Otomobil-İş'i kayyıma götürenleri, oylarıyla cezalandıracaktır."

Otomobil-İş Sendikası'nın kayyıma devredilmesinden önce genel başkan yardımcılığını yürüten İlhan Dalkılıç, "Sendikanın kayyım eliyle olağanüstü genel kurula götürülmesi konusunda neler düşünüyorsunuz" biçimindeki sorumuzu şöyle yanıtladı:

"Olağanüstü genel kurula başından beri karşıydık. Ancak görülüyorki artık bu genel kurulun yapılması kaçınılmaz. Kongre iki grubun çekişmesi halinde geçecektir. Yönetim Kurulunu oluşturan beş kişi bir yanda, genel başkan bir yanda. Genel kurul böyle bir hava içinde yapılacak.

Ancak şu bir gerçek ki kayyım geldikten sonra sendika bir takım zararlar görmüştür. Bu anlamda da genel kurulu tabii ki demokrat insanların kazanmasını istiyorum. Genel kurulun delegelerin sağduyusuna hitabetmesini diliyorum. Ve yine delegelerin, Otomobil-İş Sendikasını kayyıma teslim edenleri, oylarıyla cezalandıracaklarını düşünüyoruz."

AYDIN ÖZEREN'İN TÜRK-METAL BAŞKANI ÖZBEK'E MESAJI!..

Sayın Başkanım,

Tarafıma gösterdiğiniz itimat ve yakınlığa teşekkür ederken emanet aldığım 4. Beş yıllık kalkınma planını tarafınıza gönderiyorum.

Başlatmış olduğunuz atılımlarla yalnız Türk-İş bünyesinde değil işçi sınıfının öncülüğünü yaptığınızı görmekle mutluluğumuz artmakta, ileriki günlere daha güvenceli bakma imkanı bulmaktayız.

Başarılarınızın devamını dilerken Otomobil-İş olarak her zaman olduğu gibi yanınızda olduğumuzu bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla.

A. Aydın Özeren
Genel Başkan

Demokratik Öğrenci Gençlik Hareketi

SEÇKİN CÖMERT

DEMOKRATİK öğrenci gençlik hareketi ayakları üzerine dikilmeye başlıyor. Dost düşman herkesin toplumun önemli dinamiklerinden birisi olarak onayladığı demokratik öğrenci gençlik hareketi kısıtlamaların ve zorluklarınüstesinden gelebilmek için, yine zorluklar ve kısıtlamalar içinde araçlar yaratmaya, kanallar açmaya çalışıyor.

Demokrasinin kazanılmasında, gençlik yığınlarının da geleceğini karartan sorunların çözümlenebilmesi için köklü toplumsal dönüşümlerin gerçekleştirilmesinde, gençliğin ağırlığını doğru bir yönde kullanması çok önemli bir sorundur.

Demokratik öğrenci hareketinin karşılaştığı sorunların ağırlık noktası günden güne değişikliğe uğruyor. Bir yıl önce yaygın olarak tartışılan sorun, dernekleri kurmak için pratik adımlar atmaya başlamanın koşullarının oluşup oluşmadığı, gerçekçi olup olmadığıydı. Yasakçı zihniyeti geriletilmez sayan ve demokratik hakların kullanılmasını belirsizbir gelecekte ortaya çıkacak olumlu koşulların oluşmasına bağlayan görüş pratikte yenildi. Çünkü öğrenci gençlikbu görüşün hareketsizleştirici ve olumsuzluklar karşısında boyun eğdirici yönünü gördü. Öğrenci gençlik, dernekleri kurmak için kolları sıvayanları tehlikelere karşı uyaranların yol açtıkları tehlikeli durumları farketti. Gündemdeki ana sorun, tek tek sorunların peşinde koşmak değil, hak arama eylemine süreklilik ve tutarlı bir bütünlük kazandıracak olan kitlesel örgütlerin yaratılmasıydı.

Bugün tüzel kişilik kazanan 40 kadar öğrenci derneği var. Önemli sayıda öğrenci derneği ya kuruluş aşamasında ya da tüzel kişiliğini kazanmak için çaba gösteriyor. Dernek çalışmaları Ankara, İstanbul, İzmir'in dışına taşarak öğrenci gençliğin bulunduğu her yerde gerçeklik durumuna dönüşmeye başlıyor. Tartışmalar, değişik birimlerde ortaya çıkan demokratik öğrenci hareketinin, genel bir dayanışmanın boyutlarını aşarak ortak örgütlenme, ortak hedefler ve ortak taktikleri ile, tek ve güçlü bir demokratik öğrenci hareketinin nasıl yaratılacağı noktasında yoğunlaşıyor.

Bu tartışmanın birçok boyutu var. En uygun örgütlenme biçimi nedir, ilk adımlar neler olmalıdır vb... Bu sorunlar ayrı ayrı çok önemli olmakla birlikte, burada güncel bakımdan ağırlık taşıdığına inandığımız, gençlik içindeki siyasi biçimlenmeler ve demokratik örgüt ilişkisine değinmek istiyoruz.

DEMOKRATİK ÖRGÜTLER VE SİYASİ ŞEKİLLENMELER

1960 sonrasında, öğrenci hareketindeki en önemli sorun ve eksikliğin otoritesi her kesimce benimsenen tek, merkezi, sendikal nitelikte bir demokratik öğrenci örgütünün yaratılamamış olmasında yattığı genel kabul görüyor.

1971 öncesinde, öğrenci gençlik içinde FKF, TMGT, TMTF'nin etkinliği sözkonusuydu. Bu örgütlerin yanı sıra her fakültede ve üniversitede öğrenci dernekleri de bulunuyordu. 1973 sonrasında bu dernekler lağvedildi. Yeniden kuruluş aşamasında, öğrenci derneklerinin bir bölümüne, gericilik tarafından oldu bittiyle el konuldu. Bu dernekler 1980'e kadar da kitleden uzak, güdük varlıklar olarak kaldılar. Diğer birimlerde öğrenci dernekleri yeniden oluşturuldu. Gericilerin elinde kalan derneklerin yerine oluşumlara gidildi. Bunların yanında kuruldukları kentin adını alan (ADYÖD, İYÖKD, İzYÖKD gibi) öğrenci dernekleri kuruldu. 1975 sonrasındaysa, dünyaya ve ülkeye ortak yaklaşımları benimseyen gençlerin oluşturduğu (GSB, SGB, DEV-GENÇ, İGD, GENÇ ÖNCÜ, DEV-GÖR gibi) politik gençlik örgütlenmeleri oluştu.

Gerek 1971 öncesinde, gerek 73 sonrasında ortaya çıkan politik ya da demokratik her örgütün bir mantığı olmakla birlikte, bu örgütler, diğer gençlik örgütleriyle ilişkilerini tanımlayamamanın eksikliğini yaşadılar. Her siyasi görüşün demokratik öğrenci örgütlerinde etkinliğini artırmak için çabalaması doğaldı. Ancak demokratik yapıyı ve işleyişi dikkate almaksızın yürütülen çabalar, giderek örgüte damgasını basmaya yolaçtı. Giderek de kimi siyasi görüşlerin ayrılması ya da uzaklaştırılması dönemi yaşandı.

1971 ve 1980'in öğrenci örgütlenmeleri için en önemli ortak yan,

Öğrenci hareketi geleneğiyle birlikte yükselecek.

DİSK'in işçi sınıfı içinde sağladığı türden, öğrenci gençliğin tüm eğilimlerini birleştiren bir kitlesel örgütlenmeye gidilememiş olmasıdır denilebilir. Bu durumun yıkıcı etkileri ve yarattığı karmaşa üzerinde ne kadar durulsa yeridir. Çünkü geçmişten ders çıkarmak, aynı zamanda merkezi, demokratik, sendikal nitelikte tek öğrenci gençlik örgütünün önemini kavramak anlamına gelmektedir.

Bu kavrayışın bir diğer anlatımıysa, çözüm bekleyen güncel ana sorunu belirliyor: Gençlik içindeki siyasi gruplaşmalar ve bu yapıların demokratik öğrenci örgütü ile ilişkileri nasıl olmalıdır? Ulusal ve uluslararası deneylerin ve teorinin ışığında tartışılıp çözüme kavuşturulması gereken sorun budur.

Gerek siyasi partiler yasası, gerek dernekler yasası, derneklerin siyasetle uğraşmasını, öğrenci gençlerin partilere üyeliğini yasaklamaktadır. Bunlar yaşamın gerçeklerine uymayan yasaklardandır. Çünkü pratikte, her demokratik örgütlenme içindeki grup siyasi programlarının bu yapılar içinde yansıması biçiminde oluşuyor. Bu nedenle de ne kadar yasaklanırsa yasaklansın, gençlik içinde de toplumdaki temel siyasi saflaşmalara ve bu saflaşmaların ayrışımlarına göre kümelenmeler ortaya çıkacaktır.

Sözkonusu kümelenmeler kendi dünya görüşlerinin etkisi altında gençlik için programlar üretecekler, önermelerde bulunacaklardır. Kendi gruplarını daha iyi organize edebilmek için şu ya da bu biçimde örgütlenmelere yöneleceklerdir. Yine bu gruplar kendi önermeleri doğrultusunda demokratik örgütlenmeleri etkilemeye çalışacaklardır. Bu sayılanların herbiri tüm eğilim ve çizgilerin kısıtlanamayacak, tartışma konusu bile oluşturmayacak en doğal haklarıdır.

Diğer yandan öğrenci gençliğin bütününü temsil eden bir demokratik öğrenci örgütünün varlığı da tartışmasız her demokratik ve sol çizginin benimseyeceği ve kendi özgün hedeflerine denk düşen bir durumdur.

Demokratik öğrenci gençlik hareketi içindeki değişik eğilimler, özünde bir çelişki oluşturmayan, ancak bugüne kadar hep yanlış uygulanmış ve ağır hasarlara neden olmuş bu konuda görüş birliğine ulaşmak için çaba harcanmalıdır.

Öncelikle gençlik içindeki farklı eğilimleri, bu eğilimlerin kendini anlatma ve yaygınlaştırma çabalarını doğal karşılamak gerekir. Bu herkesin hakkıdır ve kesinlikle tedirgin edici bir durum değildir. Bu hakkı çatışmalar yaratacak ve birarada çalışmayı zorlaştıracak biçimde kullananlar olabilir. Bunların etkisizleştirilmesi ayrı bir sorundur. Ve yine doğru anlayışın etkin kılınması ile engellenebilecektir. Değişik eğilimler arasındaki tartışmanın, her grubun kendi programını diğerlerine benimsetmeye çalışması zemininde gelişmemesi de bu yanlışın anlaşılmasında önemli bir adımdır. Tartışmalar somut görevler ve hedefler çevresinde olmalıdır.

Her görüş belirli ilkelerden hareketle bir gençlik programı önerecektir. Önerilerin tartışılması örgütün her kademesinde özgürce yapılmalı, örgütsel ilkeler bu özgür tartışma ortamını ve araçlarını garanti altına almalıdır. Demokratik tartışma süreci demokratik karar mekanizması demektir. Ve bu süreç doğal olarak kararları uygulayacak yönetim kademelerinin de oluşmasını sağlayacaktır. Tercih edilen durum bütün eğilimlerin ve çizgilerin kendi ağırlıkları ölçüsünde yönetim kademelerine yansımalarının sağlanmasıdır. Ancak bu durum sağlansa da sağlanmasa da, uyulması zorunlu bir ilke vardır. Yönetim kademeleri karar alıp uygularken, yapılardaki çok renkliliği mutlaka dikkate almalıdır. Asla yönetimin verdiği yetkileri siyasi tahakkümün bir aracı olarak kullanmamalıdır. Demokratik örgütlerin bütününde ya da bir bölümünde bir eğilimin ağır basması doğal ve sıkça görülen bir durumdur. Bu nedenle yukardaki ilke yaşamsal önemdedir.

SONUÇ OLARAK

Tüm kitle örgütlenmelerinde olduğu gibi, öğrenci gençlik içinde de her eğilimin ve siyasi çizginin varlığını özgürce koruduğu, geliştirdiği, görüşlerini dile getirdiği yaygın, merkezi, demokratik yapılanmanın oluşması büyük önem taşımaktadır. Böylesine bir yapıdan güç alarak, öğrencilerin haklarını ve istemlerini arayan, savunan bir öğrenci örgütü, yalnızca öğrencilerin değil, ülkenin de çıkarlarıyla uyuşum halindedir.

Bu yaklaşımın benimsenmesi durumunda tedirginlikler daha kolay giderilecek, dostça tartışma zemini oluşturulabilecek ve güncel adımlar çok daha kolay atılabilecektir. ●

CGT Genel Yürütme Kurulu Dışilişkiler Sekreteri Johannes Galland: "Sınıf savaşımını uluslararası planda elele vermeliyiz."

GÜN: 1 Mayıs 1986, ünlü Şikago işçi direnişinin 100. yıldönümü oluyor. Gerçi 1 Mayıs'ın işçi sınıfının uluslararası bir günü olarak kutlanması 1889'dan itibaren, II'nci Enternasyonal'in aldığı bir kararla başladıysa da, Şikago işçi direnişinin 100'üncü yıldönümü önemli bir tarih olacak. CGT 1 Mayıs 1986 için özel bir etkinlik hazırlıyor mu?

GALLAND: CGT bu önemli günde özellikle uluslararası dayanışmayı, tüm ülkelerin emekçilerinin enternasyonalist birliğini öne çıkarma kararı aldı. Dünya görüşleri ayrı olsa bile, tüm sendikal örgütleri birleştirici en önemli olgunun uluslararası dayanışma olduğu saptamasından kalkarak böyle bir karar verdik. Bu yıl dünyanın çeşitli ülkelerinden sendikal liderleri davet ederek, 1 Mayıs yürüyüşünün başında bu liderlerden oluşan uluslararası bir yürüyüş grubu oluşturmak istiyoruz. Bu gruba katılmaları için de, Türkiye'yi temsilen DİSK Yürütme Kurulu üyesi Sayın Daysal'ı ve DİSK/Maden-İş Genel Başkanı Sayın Karaca'yı davet ettik. Yalnız şu noktayı belirtmek istiyorum hemen; uluslararası dayanışmadan yalın olarak maddi yardım ya da moral ve politik destek algılanmamalı. Uluslararası dayanışma çok daha karmaşık bir olgudur. Biraz maddi yardım, biraz da moral ve politik destekle yetinmeye çalışan bir sendikal örgüt, bu işi kıvırtıyor demektir. Çünkü sınıf savaşımının aynı zamanda uluslararası boyutu da vardır. Başka bir deyişle, ulusal planda sınıf sendikacılığına soyunmuş bir sendikal örgüt, sınıf savaşımının uluslararası boyutunu gözardı edemez, etmemelidir bizce. Hükümetlerarası ticari, ekonomik ve mali ilişkiler, çokuluslu şirketler bir anda birçok ülke çalışanını birden etkileyebilmektedir. Öyleyse sınıf savaşımını uluslararası planda elele vermeliyiz, eğer etkili olmak istiyorsak...

Avrupa Parlamentosu'nda 100 parlamenterin imzasını taşıyan bir mektup, Parlamento Başkanı Pflimlin'e verildi

"Türkiye'de insan haklarına saygılı bir demokrasi yok..."

İÇLERİNDE Politik Komisyon Türkiye raportörü Richard Balfe'in da bulunduğu 100 Avrupa Parlamentosu parlamenterleri, Parlamento Başkanı Pierre Pflimlin'e başvurarak, Bakanlar Konseyi'nin 17 Şubat 1986'da aldığı "AET/Türkiye ortaklık konseyinin hareketlendirilmesi" kararını eleştirdiler. Bilindiği gibi bu karar doğrultusunda Brüksel Komisyonu 27 Şubat 1986'da bir takvim önerisinde bulunmuş, önce dondurulmuş kredilerin açılmasını, sonra da, göçmen işçilerin serbest dolaşımı, AET'nin genişlemesinin dayattığı ek protokollerin Türkiye tarafından imzalanmasını ve giderek 4'üncü mali protokolün sonuçlandırılmasını öngörmüştü.

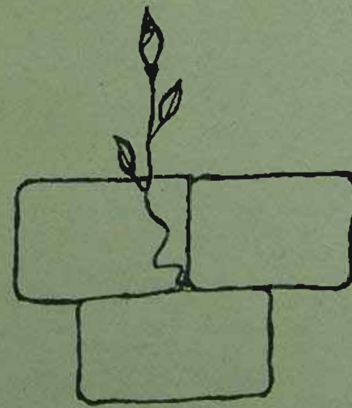
Avrupa Parlamentosu Başkanı Pflimlin'e başvuran parlamenterler, Bakanlar Konseyi ve Brüksel Komisyonu'nun aldıkları bu kararların Parlamento genel kurulunun Ekim 1985'te Türkiye hakkında aldığı kararla tam bir çelişki içinde olduğunu belirtiyorlar. Ekim 1985'te Avrupa Parlamentosu Türkiye'de insan haklarına saygılı bir demokrasinin olmaması nedeniyle AET/Türkiye ilişkilerinin askıda kalmasının devamı yönünde karar vermiş, daha sonra, bütçe görüşmelerinde yine aynı nedenle dondurulmuş kredilerin açılmamasını istemişti. Son birkaç ayda, Türkiye'de insan haklarına saygı yönünde değişen birşeyin olmadığını vurgulayan parlamenterler, Avrupa Parlamentosu'nda net çoğunlukla alınan bu kararlara rağmen, Bakanlar Konseyi'nin ve Brüksel Komisyonu'nun tam ters kararlar almalarını "vahim" bir durum olarak niteliyorlar, ve Pflimlin aracılığıyla Konsey ve Komisyon'u Parlamento'nun kararlarına uymaya çağırıyorlar.

Mahmut Değer/Paris

Bankacılık işkolundaki sendikalar, dayanışma kararı aldı

Bankacılık işkolunda örgütlü sendika BASS'ın çağrısıyla giderek gelişen sendikalar arasındaki güçbirliği çalışmaları yeni bir aşamaya vardı. Basisen, Bass, Banks ve Banksis'in katıldığı toplantı sonunda yapılan ortak açıklamada; işçilerin sorunlarının çözümünün işçiler ve işçi örgütleri arasında dayanışmayı gerektirdiği belirtildi. Bankacılık ve sigortacılık işkolunda çalışan işçileri giderek tek örgüt çatısı altında toplamayı hedef alan bu girişimlerin gelişmesi için ortak çalışma biçimleri saptandığı da bu açıklamayla duyuruldu.

Ayrıca sendikalar, toplantı sonunda sendikal hak ve özgürlükleri kısıtlayan yasaların değiştirilmesi, özellikle grev yasağının kaldırılması için aralıksız çalışma kararı aldılar. Bu arada bankalardaki fazla mesai uygulaması, yıllık ücretli izin haklarının korunması konuları ile İş Yasası'nın 13, 14, 17 ve 24. maddelerinin işverence kötüye kullanılmasının önlenmesi için işbirliği yapılması gerektiği belirtildi.

Kıdem Tazminatı Fonu'na karşı İstanbul'da 60 bin imza toplandı

Türk-İş'e bağlı sendikaların İstanbul'da bulunan toplam 84 şubesi tarafından Kıdem Tazminatı Fonu'na karşı hazırlanan ve işçilerin imzasına sunulan dilekçeyi, 60 bine yakın işçi imzaladı. Toplanan imzaların, sendika şubelerince oluşturulacak bir heyet tarafından Millet Meclisi Başkanlığı'na sunulması bekleniyor.

Sendikacılar, dergimiz baskıya girdiği sırada toplanması sürdürülen imzaların daha sonra bağımsız sendikalara ve diğer demokratik kuruluşlara da açılacağını bildirdiler.

Hazırlanan dilekçede, temel sendikal hakların eskiye oranla büyük ölçüde kısıtlandığı, sendikaların kurulmasında devletin aşırı müdahalede bulunduğu ve bu yüzden sendikaların işlevlerini yerine getirmekten uzak bırakıldıklarını belirtilerek şöyle deniyor:

"Bütün bunların yanında, ükemizde iş güvencesi yoktur. İşveren yalnız, belirli bildirim sürelerine uyarak dilediği işçinin işine, dilediği zaman, hiçbir gerekçe göstermeksizin son verebiliyor.

Sonuç olarak, kıdem tazminatı fon yasa tasarısının çıkarılmaması, üyesi bulunduğumuz ILO tarafından benimsenen ve örnek aldığımız Batı demokrasilerinde yıllardan beri uygulanagelen işgüvencesine ilişkin hükümlerin ve ayrıca işsizlik sigortasının kurulması, kıdem tazminatı hakkının doğduğu anda ve gecikmeksizin ödenmesini sağlayacak tedbirlerin alınması, her türlü fesih halinde kıdem tazminatının ödenmesine ilişkin hükümlerin bir an önce hukukumuza aktarılması için gerekli yasal değişikliklerin yapılmasını arzederiz."

Öte yandan, yukarıda belirtilen ve işçilerin imzasına açılan dilekçelerle ilgili olarak, Deri-İş, Demiryol-İş ve Dok Gemi-İş'ten üç sendikacı, "işçilere dilekçe imzalattıkları" gerekçesiyle polis tarafından gözaltına alındı. İşçilerin polis'te yapılan sorgularında kendilerine, "Dilekçeyi kimin hazırladığı, hangi matbaada basıldığı, kimlerin karar verdiğinin" sorulduğu öğrenildi.

TOPLU SÖZLEŞMELERDEN

TÜRKİYE Deri-İş Sendikası İzmir Şubesi ile Kısmet Deri Sanayii Anonim Şirketi'nde toplu iş sözleşmesi imzalandı.

1 Ocak 1986 tarihinden itibaren geçerli olan sözleşmenin süresi bir yıl olarak kararlaştırıldı. Sözleşmeyle ücretlerde yüzde 50, sosyal hak ve yardımlarda da yüzde 30 oranında artış sağlandı.

YARIMCA SERAMİK Fabrikasında işverenle Çimse-İş Sendikası arasında 286 işçi adına toplu iş sözleşmesi imzalandı. Sendika yetkilileri yapılan sözleşmeyle işçi ücretlerine yüzde 30-34 oranında zam yapıldığını ve sosyal hakların da önemli ölçüde arttırıldığını ifade ettiler.

KILIÇOĞLU Toprak Sanayi ve Ticaret A.Ş. işyerlerinde Kristal-İş Sendikası ile işveren arasında Kasım 1985 tarihinde başlayan toplu sözleşme görüşmeleri anlaşmayla sonuçlandı. Bir süre önce işverenin toplu sözleşme farklarını ödemek istememesi üzerine alınan uyuşmazlık kararı, işverenin bu konuda uzlaşması üzerine kaldırıldı. İşveren yetkilileri işçilere 15 aylık farklarının ödendiğini ve yüzde 100'e varan ücret artışı sağlandığını açıkladılar.

ADIYAMAN Belediyesi'nde çalışan 300 işçi için Belediye-İş Sendikası ile işveren arasında toplu iş sözleşmesi imzalandı. 1.3.1986 tarihinden itibaren geçerli olacak 22 aylık toplu iş sözleşmesine göre işçilerin aylık ücretlerine birinci yıl için yüzde 30, ikinci yıl için de yüzde 40 oranında zam yapıldı.

TÖBANK ile Türk-İş'e bağlı BASİSEN Sendikası arasında sürdürülen toplu iş sözleşmesi görüşmeleri anlaşmayla sonuçlanarak 1800 işçi adına sözleşme imzalandı. Yapılan sözleşmeyle TÖBANK çalışanlarına ortalama 45 bin lira brüt ücret artışı sağlandı.

TELEVİZYON MOBİLYA Sanayiinde çalışan 100 işçi adına Ağaç-İş Sendikası ile işveren arasında toplu iş sözleşmesi imzalandı. Yapılan sözleşmeye göre, işçilere 1. ve 2. yıllar için 37000 lira ücret zammı alındı. Sözleşme iki yıl süreyle yürürlükte kalacak.

LİFLİ RULO ve Levha Sanayii A.Ş. işyerinde işverenle Deri-İş Sendikası arasında sürdürülen toplu iş sözleşmesi görüşmeleri anlaşmayla sonuçlanarak, sözleşme imzalandı. Toplam 50 işçiyi kapsayan ve iki yıl süreyle yürürlükte kalacak olan toplu iş sözleşmesine göre işçilere birinci yıl için 875.- TL./gün, ikinci yıl için de 750.-TL/gün ücret zammı, yılda 4 ikramiye, 60 bin lira yakacak yardımı ve 10 bin lira bayram harçlığı vb. sosyal yardımlar sağlandı.

ADANA'da kurulu bulunan Çukobirlik'e bağlı toplam 10 işyerinde, Hak-İş'e bağlı Öz İplik-İş Sendikası'nın mahkeme kararıyla yetkiyi aldığı bildirildi.

TEK GIDA-İŞ Sendikası, Türkiye Süt Endüstrisi Kurumu'na bağlı 41 ve özel sektöre bağlı 12 işyerinde çalışan 2 binden fazla üyesi adına grev kararı aldı.

ÖZ GIDA - İŞ Sendikası da toplam 3.500 üyesi adına, 5 işyeri için grev kararı aldı. Sendika yetkilileri işverenin uzlaşmaz bir tutum içinde olduğunu, tüm iyi niyetlerine karşın anlaşmaya yanaşmadığını açıkladılar.

PETROL-İŞ Sendikası Gebze'de kurulu bulunan TEMSA (Temizlik Maddeleri Sanayii AŞ) işyerinde yapılan görüşmelerden sonuç alınamaması üzerine, grev kararı aldı. Sendikanın Gebze Şubesi yetkilileri işverenle toplam 20 madde üzerinde anlaşmaya varılamadığını bildirdi.

AĞAÇ-İŞ Sendikası Ankara-Eskişehir karayolunda kurulu bulunan Koray Ahşap Sanayii işyerinde sürdürülen toplu sözleşme görüşmelerinden sonuç alınamaması üzerine uyuşmazlık ilan etti. Sendika yetkilileri, ücret zammı, kıdem ödencesi ve birtakım sosyal yardımların da bulunduğu toplam 8 madde üzerinde işverenle anlaşmaya varılamadığını bildirdiler.

TEZ KOOP-İŞ Sendikası yetki işlemlerini tamamladığı GİMA'da 1500 işçi adına toplu sözleşme görüşmelerine başladı.

Kula Mensucat:

Garip bir iflas

"Ne olduysa 80 sonrasında oldu. Üretim kapasitesinde herhangi bir düşme olmadığı halde, ücret, fazla mesai ve ikramiye ödemelerinde aksamalar, iflas söylentileri, fabrikayı fasoner şirketlere kiralama vb."

Böyle diyordu 11 yıllık bir Kula işçisi. Bir diğerinin yorumu ise çok daha ilginçti: "Kula gibi, dokuma sanayiinde ünü yurt dışına taşmış bir kuruluşun son yıllarda bir kriz içine girmesi inanılacak gibi değil. Kaldı ki fasoner şirketler kira ödedikleri halde, pekala kâr edebiliyorlar. Bu durumu, Çolak ailesinin şirketi yönetmedeki beceriksizliğiyle açıklamak imkânsız. Velhasıl çok garip bir iflas!"

Bu iki görüşün dışında söylentiler bir hayli fazla ama, bunlar açıkta kalan2500 işçinin ve dolayısıyla en az 10 bin insanın uğradığı ve uğrayacağı zararları önleyemiyor. En son 28 milyar değer biçilen ve Maliye, SSK ve işçi alacaklarının 20 milyar liraya ulaştığı Kula Mensucat çalışanlarının ortak görüşü, Sümerbank gibi kurulaşların devreye girmesi ile hem devlet alacaklarının tahsili, hem de en az 10 bin kişinin ekmek kapısı durumunda olan fabrikanın üretime geçmesinin sağlanması. Bu konuda son olarak hükümetin görevlendirdiği üç kişilik bir heyet rapor yazmak üzere fabrikayı gezerek incelemelerde bulundu.

"Kula olayının hükümetin değişik politik hesaplarına kaynaklık ettiğine kuşku yok. Kula Mensucat'ın ana vatanı olan Manisa'nın Kula ilçesinde, mülkiyeti şirkete ait 1100 halı dokuma tezgahı bulunuyor. ANAP iktidarının bu oy potansiyelini küstürmesini düşünmek olanaksız. Şirketi kurtarıp sonra da bunu bizlere büyük bir lütuf gibi göstererek, karşılığında oylarımızı isteyeceklerdir. Oysa biz bu duruma zaten bu hükümetin de uygulayıcısı olduğu ekonomik-sosyal politika yüzünden düştük..."

Bu sözler de 6 yıllık bir Kula işçisinin... İşte, ülkenin önde gelen tekstil kuruluşunun ve emekçilerinin içine düştüğü durum...

OTOMOBİL-İŞ Sendikası Denizli Şubesi'nde hızlı bir örgütlenme sürecine girildiği bildirildi. Sendika Şube Başkanı İsmail Arık, Denizli'de metal işkolunda tekelci ve uzlaşmacı sendikacılık eğilimleri ve bölge işçilerinin ağır yaşam koşulları altında örgütsüz kalması üzerine, 2 yıl önce örgütlenme çalışmalarına başladıklarını belirterek, şöyle dedi: "Denizli Şubemiz, metal işçilerinin en yoğun olduğu işyeri olan Uygar Motor A.Ş.'de örgütlenmesini tamamladığı halde, sarı sendikacılığın oyunları yüzünden Uygar işçilerine haklarının verilmesi 2 yıldır engellenmiştir. Şu anda Uygar Motor'da Türk Metal Sendikası'nın yalnızca 6 üyesi vardır. Diğer tüm işçiler Otomobil-İş Sendikası'nda kenetlenmişlerdir."

•

1976 yılında kurulan Hak-İş Konfederasyonu, 6 Nisan 1986 günü yaklaşık 5 bin işçinin katıldığı İşçi Kurultayı'nı Tepebaşı Gazinosu'nda yaptı.

Konfederasyon Başkanı Necati Çelik, "Batılı anlamda ülkemizde bir demokrasi olmadığını belirterek, 1982 Anayasası'nda yeralan 51, 52, 53, 54'üncü maddeler ile, 2821 ve 2822sayılı yasaların yeniden düzenlenmesi gerektiğini," belirtti.

Çelik, "Bugünkü yasal tıkanıklıklar, müdahaleler ve keyfilikler, çalışma hayatı ve memleketimizi yeniden, anarşi ve huzursuzluğa hızla sürüklemektedir. Anarşi ve terör bugün sokaktan çekilmiş, ancak ne var ki yasalara girmiştir," dedi. Bu arada 24 Ocak kararlarına da değinerek, "24 Ocak kararları en büyük tesirini maaş ve ücretliler üzerinde göstermiştir. 1980'e göre reel ücrette yaklaşık yüzde 50gerileme olmuştur" diyen Çelik, sözlerini şöyle sürdürdü: "Türkiye'nin yasaklar ülkesi değil, özgürlüklerin, sendikal özgürlüklerin var olduğu bir ülke haline getirilmesini istiyoruz."

Necati Çelik sözlerini, "Ekmek istiyoruz, barış istiyoruz, özgürlük istiyoruz," diye bitirdi.

Kurultaya katılan işçiler de konuşmalarında, iş ve işsizlik sorunlarına, sigorta ve SSK hastanelerinin yetersizliğine, iş ve meslek hastalıklarına, ücretlerin düşük ve yetersiz oluşuna, kadın ve kreş sorunları ile Kıdem Tazminatı Fonuna değindiler.

İzmir Abde Konfeksiyon'da 450 işçi mağdur durumda

İzmir'de kurulu bulunan Abde Konfeksiyon AŞ'nin 450 işçisi, işverenin iflasını isteyerek üretimi durdurması sonucu, 27 Şubat'tan bu yana zor günler yaşıyor.

Tekstil alanında, bir Alman firmasının işlerini fason olarak ve ihracata yönelik bir biçimde işleyen firmanıniflası, işçiler arasında kuşkuyla karşılandı. Dergimizin İzmir bürosuna gelerek sorunu anlatan işçiler, "hileli iflas" üzerinde durdular. Aynı sırada, aynı kişilere ait Miray Tekstil, Ocak 86'sında Abde Konfeksiyon tarafından satın alındı. Bu tarihten bir ay sonra da Abde Konfeksiyon iflas masasına başvurarak üretimini durdurdu. Şu anda 450 işçi şirketten üçer aylık ücret, kıdem ve ihber tazminatları, izin ve fazla mesai olmak üzere milyonlarca lira alacaklı durumda olmalarına karşın, bu haklarını nasıl alabileceklerini bilemiyorlar. Çünkü, sorunlarına sahip çıkacak bir sendikaları bile yok. Daha önceki sendikalaşma çabaları işveren tarafından engellendi ve sendilaşmak isteyen işçilerin işten atılmalarıyla sonuçlandı.

İstanbul'da işçi mitingi

Türk-İş'e bağlı sendikaların İstanbul'da bulunan şubeleri İstanbul'da bir işçi mitingi yapılması için Türk-İş üstyönetimine baskı yapıyor. Türk-Iş'in aldığı eylem kararlarının yaşama geçirilmesini isteyen sendikacıların yoğun istekleri üzerine, Türk-İş 1. Bölge Temsilciliği Türk-İş üst yönetimi tarafından oluşturulan Eylem Komitesine bir başvuruda bulundu.

Türk-İş Eylem Komitesi'nin bu başvuruyu ne zaman değerlendireceği merakla beklenirken, İstanbul'daki sendikaların şube başkanlarının imza toplayarak Türk-İş üst yönetimine başvuruda bulunacakları bildirildi.

TÜRK-İŞ EYLEM KOMİTESİ 22 HAZİRANDA ESKİŞEHİR'DE MİTİNG YAPILMASI KARARI ALDI

Türk-İş Eylem Komitesi, Türk-İş'e bağlı bazı sendika başkanlarının yoğun istekleri üzerine, 22 Haziran 1986 tarihinde Eskişehir'de bir miting yapılması kararı aldı. Mitingin sessiz yürüyüş şeklinde olacağı bildirildi.

Eylem Komitesi tarafından alınan bir diğer karar da, ara seçimlerin yapılacağı 10 ilde de miting yapılması yolunda. Ancak bu karar 30 Nisan 1986'da toplanacak olan tüm Türkiye'deki sendika şube başkanlarının toplantısında kesin karara bağlanacak.

Öte yandan Eskişehir'de yapılacak olan toplantının "sessiz yürüyüş" biçiminde yapılması yolunda karar alınması sendika çevrelerince İzmir mitingine bağlandı ve anlamlı karşılandı.

GÜN
Siyasi Haber ve Yorum Dergisi

Sahibi: Sami Alptekin • Yazılşleri Müdürü: İdris Lütfü Melek • İşletme Müdürü: Mustafa Karakuş • Yönetim Yeri: 856. Sokak, Nurhan 3/502 A, Konak - İzmir • İstanbul Temsilciliği: Taner Renda - Fuat Uğur • İstanbul Bürosu: Binbirdirek, Peykhane Sokak, Güneşin Han, 55/10, Cağaloğlu-İstanbul • Ankara Temsilciliği: Cemil Turan • Abone Koşulları: Yurtiçi/Yıllık 1500 lira - Yurtdışı/Yıllık 20 DM - Yurtdışı tek sayı 2 DM • Dizgi, film, montaj: Özün Yayıncılık-Baskı: Numune Basımevi •

Devlet Demir Yolları çalışanları için

Zorlu Direniş, Önemli Kazanım

GEÇTİĞİMİZ aylarda, memur statüsünde çalıştırılan ancak yaptıkları işler bakımından işçi sayılması gereken demiryolu çalışanlarının fazla mesai yapmamaları üzerine gelişen direnişleri, günlük basındabir hayli yeraldı. Tüm kamu kuruluşlarında memur sayılıp düşük fazla çalışma ücretleriyle görev yapanları oldukça yüreklendiren olayların ne gibi sonuçlar yarattığını incelemek üzere Haydarpaşa demiryolu çalışanlarının dernek yöneticileriyle de konuştuk.

Aralık ayında görüşülerek kararlaştırılan 1986 yılı bütçe yasasında, kamu kurumlarında çalışanlara fazla çalışma karşılığında ödenecek ücretin düşük tutulması, bir aylık dönemde yaptıkları fazla mesai 175 saati bulan demiryolu memurları üzerinde şok etkisi yapmıştı. Bunun üzerine 4 ocak günü Haydarpaşa Demiryolu Makinistleri, Ateşçiler ve Revizörler Derneği (DEMARD) Başkanının da içinde bulunduğu bir grup makinist, bir günde sekiz saatten fazla çalışmayacaklarını, bunun can güvenliği bakımından tehlikeli olduğunu belirterek, işi bıraktılar. DEMARD Başkanı ve üç makinist hemen görevden alındı. Ancak diğer makinistler de işi bırakınca, Genel Müdürlük polisi devreye sokup, evlerine giden makinistleri zorla çalıştırmayı denedi. Ancak makinistlere, revizörler, makasçılar, manevracılar, kondüktör ve biletçiler de katılınca, Genel Müdürlük direnişin, hem demiryolunun diğer birimlerine, hem de öteki kamu kuruluşlarına yayılmasını önleyici ve çalışanların isteklerini giderici tedbirler almaya yöneldi. Çalışma süreleri yeniden düzenlendi, tren tarifeleri yeni çalışma sürelerine göre ayarlandı. Personelin çalışma koşulları iyileştirildi, dinlenme odaları sağlık kurallarına uygun bir duruma sokuldu. Yöneticilerin memurlara olan yaklaşımları da yumuşadı. Geçen yıllardan kalan yıllık izinlerini kullanmayanlar hemen izne çıkarıldı. En önemlisi, Bütçe Yasası yan ödeme ve fazla çalışma ücretlerini belirlemiş olmasına karşın, makinistlerin deyimiyle "Bütçe Yasası delindi". Yan ödeme ve fazla çalışma ücretleri Bakanlar Kurulunca yeniden ayarlandı. Özal hükümeti direnişin getireceği sonuçları hemen anlamıştı.

DEMARD Başkanı Hakkı Koşar, demiryolu çalışanlarının durumlarını şöyle anlattı:

"Bizim sorunlarımız, 1971'lere dayanır. 1971 yılında Anayasada değişiklik yapılarak memurların sendikalaşma hakları yasaklanmadan önce, Tüm Makinist ve Ateşçiler Sendikası (TÜMAS) adında üyesi bulunduğumuz sendikamız vardı. Belki toplu iş sözleşmesi yapılamıyordu ama, haklarımıza sahip çıkıyordu. Sorunlarımızın kaynağı aslında işçi memur ayrımına dayanır. Demiryolunda makinist revizör, ateşçi, makasçılar memur statüsünde çalıştırılmaktaydı. Ancak 1975 yılında çıkarılan 12 sayılı kararname, makinistleri ve bazı faal memurları işçi saydı. O dönemde işçiler memurlaştırılıyor diye karşı çıkan Türk-İş, işçi sayılan bu personele sahip çıkmadı. Böylece kararnameye göre işçi sayılan personel, sahipsizlikten memur olarak kaldı. Belki de dünyada makinistlerin memur sayıldığı tek ülke biziz. Aynı şey revizörler için de geçerlidir. Revizör, vagon arızasını tespit eden kişidir. Ancak genel talimatnameye göre, işçinin olmadığı durumda işçinin işini revizörün yapacağı belirtilmiştir. 2 bin lira günlük ücretle çalışan işçi arkadaş, cumartesi, pazar çalıştırıldığında 6 bin lira ücret alır. Müdürlük aynı işi memur kullanarak 600 liraya yaptırır. Ancak esas amaçlanan, işçinin grev yapamadığı durumlarda memur kullanılarak işin devamının sağlanmasıdır. 1975 yılından beri çalışma koşulları değişmemiştir. Hatta daha fazla ağırlaşmıştır. Ücretler nispi olarak düştüğü gibi, 1982 yılından beri fazla çalışma ücretleri de değişmemiştir."

Demiryolu Faal Memurları Derneği (DYFM-DER) Başkanı Hüseyin Fidan ise şunları anlattı:

"DEMARD ile aynı amaçlar içinde olmamıza karşın, çalışanlar arasında çıkarılan suni ayrıcalıklar sonucu, DEMARD'dan ayrı bir kuruluşuz. Demiryollarında olanlar kötü çalışma koşullarına tepki olarak yapılmıştır. Biz yan ödemelerin gerektiği gibi arttırılmamış olmasına tepki gösterdik. Fazla mesai ücretleri düşük tutulunca, tüm iş birimlerinde 8 saatlik işgününün uygulanması için bilinen girişimlerde bulunduk. Tüm üyelerimiz katıldı. Bu nedenle tren seferleri aksadı. DEMARD Başkanını görevden aldılar. Beni de Samsun'a sürdüler. Ancak baskıların işe yaramayacağını açıkça gördüler. Bir ay önce 150 saat fazla çalıştırılan memurlar, çalışma süresini haftalık 50 saate düşürdüler. Çok şey elde edildi. Tüm arkadaşlar arasında birlik ve dayanışma arttı. Ulaştırma Bakanı makinistlerin sorunlarını bildiğini, memur olarak kalındığında bu sorunların çözülemeyeceğini belirterek, faal memurların sözleşmeli personel statüsüne geçmelerini istiyor. Bu "kırk katır mı, kırk satır mı?" demektir. Sorunlarımız sendikal haklarımızı, işçilik haklarımızı elde ettiğimizde çözülebilir. Bakan bizi sendikalı yapsın yeter. Bizim gözümüzü boyamak için bazı *iyileştirmeler* yapılmakta. Ancak bütün bunlar, mücadelemizi engellemek için yapılıyor. Biz bunun farkındayız."

Yıllardır çok az ücretle angarya durumunda çalıştırılan demiryolu memurları haklarına sahip çıktıklarını gösterdiler ve önemli kazanımlar sağladılar. Artık önlerindeki hedef, birlik içinde, işçilik ve sendikalaşma haklarını elde etmek.